2025/13

8.1.2025

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2025/13,

19. detsember 2024,

mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/818

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõike 1 punkti d ja artikli 87 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Raskete kuritegude ja organiseeritud kuritegevuse piiriülene mõõde ning pidev terrorirünnakute oht Euroopa pinnal nõuavad asjakohaseid liidu tasandi meetmeid, et tagada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval sisepiirideta alal julgeolek. Reisijaid käsitlev teave, nagu broneeringuinfo ja eelkõige reisijaid käsitlev eelteave (edaspidi „eelteave“), on tähtis selleks, et kindlaks teha kõrge riskitasemega reisijad, sealhulgas need, kes ei ole õiguskaitseasutustele varem teada, avastada seoseid kuritegelike rühmituste liikmete vahel ning tõkestada terroristlikku tegevust.

(2) Ehkki nõukogu direktiiviga 2004/82/EÜ ([3]) on kehtestatud õigusraamistik reisijaid käsitleva eelteabe kogumiseks ja edastamiseks lennuettevõtjate poolt eesmärgiga parandada piirikontrolli ja võidelda ebaseadusliku sisserände vastu, on selles ühtlasi sätestatud, et liikmesriigid saavad kasutada reisijaid käsitlevat eelteavet õiguskaitse eesmärgil. Pelgalt sellise võimaluse loomine toob aga kaasa mitmeid lünki ja puudusi. Eelkõige tähendab see seda, et lennuettevõtjad ei kogu ega edasta eelteavet õiguskaitse eesmärgil süstemaatiliselt. Võimalus kasutada eelteavet õiguskaitse eesmärkidel tähendab ka seda, et kui liikmesriigid seda kasutavad, on lennuettevõtjatel raske täita riigisisestes õigusaktides sätestatud eri nõudeid selle kohta, millal ja kuidas eelteavet sel eesmärgil koguda ja edastada. Need lahknevused põhjustavad lennuettevõtjatele tarbetuid kulusid ja probleeme ning kahjustavad ka liidu sisejulgeolekut ja liikmesriikide pädevate õiguskaitseasutuste koostöö tulemuslikkust. Kuna piirikontrolli hõlbustamisel ja õiguskaitsel on erinev eesmärk, on asjakohane kehtestada eelteabe kogumise ja edastamise kummagi eesmärgi jaoks ka eraldi õigusraamistik.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/681 ([4]) on sätestatud normid broneeringuinfo kasutamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Selle direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed, et lennuettevõtjad edastaksid broneeringuinfo, sealhulgas kogutud eelteabe nimetatud direktiivi alusel loodud riiklikule broneeringuinfo üksusele, kui nad on selliseid andmeid oma tavapärase töö käigus juba kogunud. Sellest tulenevalt ei tagata kõnealuse direktiiviga eelteabe kogumist ja edastamist kõigil juhtudel, kuna lennuettevõtjatel ei ole tegevusega seotud põhjust täielike andmete kogumiseks. Tähtis on, et broneeringuinfo üksused saaksid koos broneeringuinfoga ka eelteavet, kuna selliste andmete ühine töötlemine võimaldab liikmesriikide pädevatel asutustel terroriakte ja raskeid kuritegusid

([1]) ELT C 228, 29.6.2023, lk 97.
([2]) Euroopa Parlamendi 25. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 12. detsembri 2024. aasta otsus.
([3]) Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 6.8.2004, lk 24).
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/681, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (ELT L 119, 4.5.2016, lk 132).

tulemuslikult ennetada, avastada, uurida ja nende eest vastutusele võtta. Eelkõige võimaldab selline ühine töötlemine täpselt kindlaks teha need reisijad, keda nimetatud asutustel võib olla vaja täiendavalt uurida, järgides seejuures kohaldatavat õigust. Lisaks ei täpsustata kõnealuses direktiivis, millistest andmetest eelteave koosneb. Neil põhjustel tuleks kehtestada täiendavad normid, millega nõutakse lennuettevõtjatelt täpselt kindlaks määratud eelteabe kogumist ja edastamist, ning neid nõudeid tuleks kohaldada sedavõrd, kuivõrd lennuettevõtjad on kõnealuse direktiivi kohaselt kohustatud koguma ja edastama sama lennu kohta broneeringuinfot.

(4) Seepärast on vaja liidu tasandil kehtestada selged, ühtlustatud ja tulemuslikud normid eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks.

(5) Kuna käesolev määrus ja direktiiv (EL) 2016/681 on üksteisega tihedalt seotud, tuleks käesolevat määrust käsitada nii, et see täiendab direktiivis (EL) 2016/681 sätestatud norme, nagu on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus. Seepärast kogutakse ja edastatakse eelteavet üksnes käesoleva määruse kohaselt kooskõlas selles sätestatud erinõuetega, mis käsitlevad muu hulgas teabe kogumise ja edastamise olukordi ja viise. Küsimustes, mida käesolev määrus konkreetselt ei hõlma, kohaldatakse siiski kõnealuse direktiivi norme, eelkõige broneeringuinfo üksustele edastatud eelteabe hilisema töötlemise, liikmesriikidevahelise teabevahetuse, Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) juurdepääsutingimuste, teabe kolmandatele riikidele edastamise, säilitamise ja anonüümseks muutmise ning isikuandmete kaitse valdkonnas. Nende normide kohaldamisel kohaldatakse ka kõnealuse direktiivi norme karistuste ja riiklike järelevalveasutuste kohta. Käesolev määrus ei tohiks neid norme mõjutada ega tohiks seetõttu eelkõige piirata broneeringuinfo üksuste poolt eelteabe töötlemise suhtes kohaldatavaid nõudeid ja kaitsemeetmeid.

(6) Eelteabe kogumine ja edastamine mõjutab üksikisikute eraelu puutumatust ja sellega kaasneb nende isikuandmete töötlemine. Selleks et täielikult austada üksikisikute põhiõigusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusele ja õigust isikuandmete kaitsele kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga (edaspidi „harta“), tuleks ette näha piisavad piirangud ja kaitsemeetmed. Näiteks peaks eelteabe ja eriti isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemine piirduma rangelt sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Lisaks tuleks tagada, et käesoleva määruse alusel kogutud ja edastatud eelteabe töötlemine ei põhjusta hartaga keelatud diskrimineerimist.

(7) Võttes arvesse käesoleva määruse ja direktiivi (EL) 2016/681 vastastikust täiendavust, tuleks käesolevast määrusest tulenevaid lennuettevõtjate kohustusi kohaldada kõikide lendude suhtes, mille kohta liikmesriigid peavad nõudma lennuettevõtjatelt broneeringuinfo edasisaatmist direktiivi (EL) 2016/681 kohaselt, olenemata neid lende teostavate lennuettevõtjate asukohast. Need lennud peaksid hõlmama nii regulaar- kui ka mitteregulaarlende nii liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel (ELi-välised lennud) kui ka mitme liikmesriigi vahel (ELi-sisesed lennud) juhul, kui sellised ELi-sisesed lennud väljuvad vähemalt ühe sellise liikmesriigi territooriumilt või maanduvad või teevad vahemaandumise vähemalt ühe sellise liikmesriigi territooriumil, mis on teatanud oma otsusest kohaldada direktiivi (EL) 2016/681 ELi-siseste lendude suhtes vastavalt selle direktiivi artikli 2 lõikele 1 ja kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga. Käesoleva määrusega hõlmatud ELi-siseste lendude puhul tuleks nõuda ka sellist sihipärast lähenemisviisi, mis on kehtestatud direktiivi (EL) 2016/681 artikli 2 kohaldamisel ja mille keskmes on tulemusliku õiguskaitse nõuded, pidades silmas vajadust tagada kooskõla liidu õiguse nõuetega, mis käsitlevad andmetöötluse vajalikkust ja proportsionaalsust, isikute vaba liikumist ja sisepiiridel piirikontrolli kaotamist. Käesoleva määruse kohaldamisalasse ei kuulu muud tsiviillennundustegevust, nagu lennukoolid, meditsiinilised lennud ja hädaabilennud, ega sõjalisi lende käsitlevate andmete kogumine. Käesolev määrus ei piira selliseid lende käsitlevate andmete kogumist, nagu on sätestatud liidu õigusega kooskõlas olevas riigisiseses õiguses. Komisjon peaks hindama sellise liidu korra teostatavust, millega kohustatakse eralende teostavaid ettevõtjaid koguma ja edastama lennureisijate andmeid.

(8) Käesoleva määruse kohane lennuettevõtjate kohustus koguda ja edastada eelteavet peaks hõlmama kõiki liitu sisenevate lendude reisijaid ja meeskonnaliikmeid, transiitreisijaid ja meeskonnaliikmeid, kelle lõppsihtkoht on väljaspool liitu, ning kõiki lennu ajal tööülesandeid mittetäitvaid meeskonnaliikmeid, kelle lennuettevõtja on lennule paigutanud seoses nende tööülesannetega.

(9) Võttes arvesse, et direktiiv (EL) 2016/681 ei hõlma riigisiseseid lende, mis väljuvad sama liikmesriigi territooriumilt ja maanduvad seal ilma vahemaandumisteta teise liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil, ning pidades silmas käesoleva määrusega hõlmatud terroriaktide ja raskete kuritegude piiriülest mõõdet, ei peaks ka sellised lennud

kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse. Käesolevat määrust ei tuleks tõlgendada nii, nagu mõjutaks see liikmesriikide võimalust näha oma riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas liidu õigusega lennuettevõtjatele ette kohustus selliste riigisiseste lendude kohta eelteavet koguda ja edastada.

(10) Arvestades asjakohaste liidu õigusaktide tihedat omavahelist seost ning vajadust tagada järjepidevus ja sidusus, tuleks käesolevas määruses sätestatud mõisted viia asjakohasel juhul kooskõlla direktiivis (EL) 2016/681 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2025/12 ([5]) sätestatud mõistetega ning neid tuleks tõlgendada ja kohaldada neid mõisteid arvesse võttes.

(11) Eelkõige tuleks selgelt ja ammendavalt loetleda teave, mis koos moodustab eelteabe, mida kogutakse ja seejärel edastatakse käesoleva määruse alusel, hõlmates nii teavet iga reisija ja meeskonnaliikme kohta kui ka teavet iga reisija ja meeskonnaliikme lennu kohta. Käesoleva määruse kohaselt ja kooskõlas rahvusvaheliste standarditega peaks selline lennuinfo sisaldama istekoha- ja pagasiteavet, kui selline teave on kättesaadav, ning teavet asjaomase liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkti kohta üksnes juhul, kui see on kohaldatav, mitte juhul, kui reisijaid käsitlev eelteave on seotud ELi-siseste lendudega. Kui pagasi- või istekohateave on kättesaadav muudes lennuettevõtja, selle teenuse osutaja, selle süsteemi pakkuja või lennujaama valdaja käsutuses olevates IT-süsteemides, peaksid lennuettevõtjad lisama selle teabe broneeringuinfo üksusele edastatavasse eelteabesse. Käesolevas määruses määratletud ja reguleeritav eelteave ei hõlma biomeetrilisi andmeid.

(12) Selleks et võimaldada reisimist ilma reisidokumendita, kui liikmesriigid lubavad sellist tava riigisisese õiguse alusel kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas mõne rahvusvahelise lepingu alusel, peaks liikmesriigil olema võimalik kehtestada lennuettevõtjatele kohustus näha reisijatele ette võimalus eelteave automaatvahendite abil vabatahtlikult üles laadida ja lasta lennuettevõtjal säilitada neid andmeid, et edastada need andmed tulevaste lendude jaoks.

(13) Paindlikkuse ja innovatsiooni võimaldamiseks tuleks põhimõtteliselt jätta iga lennuettevõtja otsustada, kuidas ta oma kohustusi seoses käesolevas määruses sätestatud eelteabe kogumisega täidab, võttes arvesse käesolevas määruses kindlaks määratud eri liiki lennuettevõtjaid ja nende asjakohaseid ärimudeleid, sealhulgas seoses lennule registreerimise aegade ja lennujaamadega tehtava koostööga. Võttes aga arvesse, et on olemas sobivad tehnilised lahendused, mis võimaldavad koguda teatavat eelteavet automaatselt ja nii, et see oleks täpne, täielik ja ajakohastatud, ning võttes arvesse sellise tehnoloogia kasutamise tulemuslikkusest ja tõhususest tulenevaid eeliseid, tuleks lennuettevõtjatelt nõuda, et nad koguksid sellist eelteavet automaatvahendite abil, lugedes teavet reisidokumendi masinloetavatest andmetest. Kui selliste automaatvahendite kasutamine ei ole erandlikel asjaoludel tehniliselt võimalik, peaks lennuettevõtja koguma eelteavet erandkorras käsitsi kas veebis lennule registreerimise protsessi käigus või lennujaamas lennule registreerimise käigus ja nii, et oleks tagatud käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmine.

(14) Eelteabe kogumine automaatvahendite abil peaks rangelt piirduma reisidokumendis sisalduvate tähtnumbriliste andmetega ega tohiks kaasa tuua reisidokumendist biomeetriliste andmete kogumist. Kuna eelteabe kogumine on osa kas veebis või lennujaamas tehtavast lennule registreerimise protsessist, ei ole lennuettevõtjatel käesoleva määruse kohaselt kohustust kontrollida reisija reisidokumenti pardalemineku ajal. Käesoleva määruse täitmisega ei kaasne reisijale kohustust kanda pardalemineku ajal kaasas reisidokumenti. See ei tohiks piirata kohustusi, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest või liidu õigusega kooskõlas olevast riigisisesest õigusest.

(15) Eelteabe kogumine reisidokumentidest peaks olema kooskõlas ka Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni masinloetavate reisidokumentide standarditega, mis on liidu õigusesse üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1157, ([6]) nõukogu määrusega (EÜ) nr 2252/2004 ([7]) ning nõukogu direktiiviga (EL) 2019/997 ([8]).

(16) Selleks et vältida olukorda, kus lennuettevõtjad peavad käesoleva määruse alusel kogutud eelteabe edastamiseks looma liikmesriikide broneeringuinfo üksustega mitu ühendust ja neid ühendusi säilitama, ning sellega seotud ebatõhusust ja turvariske, tuleks kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) 2025/12 ette näha liidu tasandil

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/12, mis käsitleb reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiiril tehtavate kontrollide tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2018/1726 ja (EL) 2019/817 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ (ELT L, 2025/12, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1157 liidu kodanike isikutunnistuste ning vaba liikumise õigust kasutavatele liidu kodanikele ja nende pereliikmetele väljaantavate elamislubade turvalisuse suurendamise kohta (ELT L 188, 12.7.2019, lk 67).

([7]) Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2252/2004 liikmesriikide poolt väljastatud passide ja reisidokumentide turvaelementide ja biomeetria standardite kohta (ELT L 385, 29.12.2004, lk 1).

([8]) Nõukogu 18. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/997, millega kehtestatakse ELi tagasipöördumistunnistus ja tunnistatakse kehtetuks otsus 96/409/ÜVJP (ELT L 163, 20.6.2019, lk 1).

loodav ja käitatav ühtne ruuter, mis toimib kõnealuste edastuste ühendus- ja jaotuspunktina. Tõhususe, sealhulgas kulutõhususe huvides peaks ruuter tehniliste võimaluste piires ning järgides täielikult käesolevat määrust ja määrust (EL) 2025/12 tuginema muude liidu õiguse alusel loodud asjakohaste süsteemide tehnilistele komponentidele, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/2226 ([9]) osutatud veebiteenusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1240 ([10]) osutatud vedajate võrguväravale ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 767/2008 ([11]) osutatud vedajate võrguväravale. Selleks et vähendada lennuettevõtjatele avalduvat mõju ja tagada lennuettevõtjate suhtes ühtne käsitus, peaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1726 ([12]) asutatud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) kavandama ruuteri tehniliste ja operatiivsete võimaluste piires viisil, mis on sidus ja kooskõlas lennuettevõtjate kohustustega, mis on sätestatud määrustes (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240.

(17) Selleks et tagada broneeringuinfo loetavus broneeringuinfo üksuste jaoks ja nende broneeringuinfo süsteemide nõuetekohane toimimine, tuleks lennuettevõtja saadetud digitaalsed sõnumid, mis sisaldavad ühe või mitme reisija broneeringuinfot (edaspidi „broneeringuinfo sõnumid“), lennuettevõtjate poolt edastada ja ruuterist edasi saata standardvormingus, kasutades nii sisu kui ka struktuuri puhul standardiseeritud andmevälju või -koode. Enne ruuteri töölerakendamist seoses muu broneeringuinfoga tuleks tagada testidega, mille teeb eu-LISA, et ruuteril on sellise standardimise ettenägemiseks vajalik võimekus, kiirus ja töökindlus. Selleks peaks komisjon võtma vajalikke meetmeid, et vaadata läbi direktiivi (EL) 2016/681 artikli 16 kohaselt vastu võetud kehtivad rakendusaktid, millega kehtestatakse ühised protokollid ja toetatavad andmevormingud. Läbivaatamine peaks toimuma tihedas koostöös liikmesriikide esindajatega, et kasutada ära nende eksperditeadmisi ja tagada, et liidu tasandil võetakse ruuteri toimimiseks arvesse direktiivi (EL) 2016/681 rakendamisel riiklikul tasandil välja töötatud parimaid tavasid. Läbivaatamist peaks toetama eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm.

(18) Selleks et parandada lennuliiklusandmete edasisaatmise tõhusust ja toetada broneeringuinfo üksustele edasisaadetava eelteabe seiramist, peaks ruuter saama reaalajas teiste organisatsioonide, näiteks Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsiooni (Eurocontrol) kogutud lennuliiklusteavet.

(19) Ruuter peaks üksnes hõlbustama eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamist lennuettevõtjatelt broneeringuinfo üksustele kooskõlas käesoleva määrusega ega tohiks toimida eelteabe või muu broneeringuinfo hoidlana. Eelnevat arvesse võttes ja selleks, et minimeerida loata juurdepääsu ja muu väärkasutamise ohtu ning järgida võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, ei tohiks eelteavet säilitada, kui see ei ole rangelt vajalik edasisaatmisega seotud tehnilistel põhjustel, ning eelteave ja muu broneeringuinfo tuleks ruuterist viivitamata, lõplikult ja automaatselt kustutada alates hetkest, mil edasisaatmine on lõpule viidud, või sellistel käesolevas määruses sätestatud juhtudel, kui eelteavet või muud broneeringuinfot ei ole üldse vaja edasi saata.

(20) Selleks et lennuettevõtjad saaksid võimalikult kiiresti kasu eelistest, mida pakub eu-LISA poolt käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 alusel arendatud ruuteri kasutamine, ja omandaksid seda kasutades kogemusi, tuleks lennuettevõtjatele ette näha võimalus, kuid mitte kohustus, kasutada ruuterit vaheperioodil sellise teabe edastamiseks, mida nad peavad edastama direktiivi 2004/82/EÜ alusel. Kõnealune vaheperiood peaks algama ruuteri töölerakendamise hetkel ja lõppema, kui nimetatud direktiivist tulenevaid kohustusi enam ei kohaldata. Selleks et ruuteri vabatahtlik kasutamine toimuks vastutustundlikult, peaks olema nõutav teavet saava liikmesriigi eelnev kirjalik nõusolek, mis antakse lennuettevõtja taotlusel ja pärast seda, kui vastav liikmesriik on teinud kontrollid ja saanud vajalikud kinnitused. Samuti tuleks ruuteri lennuettevõtjate poolse kasutuselevõtu korduva

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726, mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

alustamise ja lõpetamise vältimiseks nõuda, et kui lennuettevõtja hakkab sellist ruuterit vabatahtlikult kasutama, peaks ta selle kasutamist jätkama, välja arvatud juhul, kui on objektiivsed põhjused lõpetada ruuteri kasutamine teabe edastamiseks asjaomasele liikmesriigile, näiteks kui on selgunud, et teavet ei edastata seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti. Ruuteri nõuetekohase vabatahtliku kasutamise võimaldamise huvides ning võttes arvesse kõigi mõjutatud osaliste õigusi ja huve, tuleks käesolevas määruses ette näha vajalikud normid konsultatsioonide ja teabe esitamise kohta. Ruuteri käesoleva määruse kohast vabatahtlikku kasutamist direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel ei tohiks mõista nii, et see mõjutab mis tahes viisil lennuettevõtjate ja liikmesriikide kõnealusest direktiivist tulenevaid kohustusi.

(21) Käesolevas määruses ning asjakohastes delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud nõuded peaksid aitama tagada, et lennuettevõtjad rakendavad käesolevat määrust ühetaoliselt, mistõttu on nende asjakohaste süsteemide omavahelise ühendamise kulud minimaalsed. Selleks et hõlbustada nende nõuete ühtlustatud rakendamist lennuettevõtjate poolt, eelkõige seoses andmestruktuuri, andmevormingu ja edasisaatmise protokolliga, peaks komisjon broneeringuinfo üksuste, liikmesriikide muude asutuste, lennuettevõtjate ja asjaomaste liidu ametitega tehtava koostöö põhjal tagama, et kõik vajalikud suunised ja selgitused esitatakse komisjoni koostatavas praktilises käsiraamatus.

(22) Eelteabe kvaliteedi parandamiseks peaks käesoleva määruse alusel loodav ruuter kontrollima, kas lennuettevõtjate poolt talle edastatud eelteave vastab toetatavatele andmevormingutele. Kui kontrolli käigus on tehtud kindlaks, et teave ei vasta kõnealustele andmevormingutele, peaks ruuter teatama sellest viivitamata ja automaatselt asjaomasele lennuettevõtjale.

(23) Reisijal peaks olema võimalik esitada veebis lennule registreerimise protsessi käigus ise teatavat eelteavet automaatvahendite abil, näiteks reisija nutitelefoni turvalise rakenduse, arvuti või veebikaamera kaudu, mis suudab lugeda reisidokumendi masinloetavaid andmeid. Kui reisija ei ole end veebis lennule registreerinud, peaks lennuettevõtja andma talle võimaluse esitada nõutav masinloetav eelteave lennule registreerimisel lennujaama iseteeninduskioskis või lennuettevõtja töötaja abiga registreerimislauas. Ilma et see piiraks lennuettevõtjate vabadust kehtestada piletihindu ja määrata kindlaks oma äripõhimõtted, on oluline, et käesoleva määruse kohaste kohustustega ei tekitata reisijatele, kes ei saa kasutada eelteabe esitamiseks veebipõhiseid vahendeid, ebaproportsionaalseid takistusi, näiteks lisatasu eelteabe lennujaamas esitamise eest. Lisaks tuleks käesoleva määrusega ette näha üleminekuperiood, mille jooksul antakse reisijatele võimalus esitada eelteavet veebis lennule registreerimise protsessi käigus käsitsi. Sellistel juhtudel peaksid lennuettevõtjad kasutama andmete kontrollimise meetodeid.

(24) Oluline on, et käesoleva määruse alusel loodud automaatsed andmekogumissüsteemid ega muud protsessid ei avalda negatiivset mõju lennundussektori töötajatele, kellele tuleb tagada võimalused oskuste täiendamiseks ja ümberõppeks, millega parandatakse andmete kogumise ja edastamise tõhusust ja töökindlust ning sektori töötingimusi.

(25) Et tagada eelteabe ja broneeringuinfo ühine töötlemine selleks, et tõkestada liidus tulemuslikult terrorismi ja raskeid kuritegusid ning samal ajal sekkuda minimaalselt hartaga kaitstud reisijate põhiõigustesse, peaksid just broneeringuinfo üksused olema liikmesriikide pädevad asutused, kellele usaldatakse käesoleva määruse alusel kogutud ja edastatud eelteabe vastuvõtmine ning sellele järgnev töötlemine ja kaitsmine. Tõhususe huvides ja turvariskide minimeerimiseks peaks ruuter, mille kavandaja, arendaja, majutaja ja tehniline haldaja on eu-LISA kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) 2025/12, saatma lennuettevõtjate käesoleva määruse alusel kogutud ja ruuterile edastatud eelteabe edasi asjaomastele broneeringuinfo üksustele. Võttes arvesse isikuandmetena käsitatava eelteabe kaitse vajalikku taset, muu hulgas selleks, et tagada teabe konfidentsiaalsus, peaks ruuter eelteabe asjaomastele broneeringuinfo üksustele edasi saatma automaatselt. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada liikmesriikide võimalust näha ette ühtne andmesisestuspunkt, mis tagab nende ühenduse ja liidestamise ruuteriga.

(26) Selleks et tagada hartas sätestatud õiguste järgimine ning ligipääsetavad ja kaasavad reisivõimalused, eelkõige haavatavate rühmade ja puuetega inimestele, ning kooskõlas puuetega ja liikumispuudega isikute õigustega lennureisi

puhul, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1107/2006, ([13]) peaksid lennuettevõtjad liikmesriikide toetusel tagama, et reisijatel oleks alati võimalik esitada vajalikud andmed lennujaamas.

(27) ELi-väliste lendude puhul peaks selle liikmesriigi broneeringuinfo üksus, kelle territooriumil lend maandub või kelle territooriumilt lend väljub, saama ruuterist kõigi nende lendude eelteabe, mille kohta kogutakse kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681 broneeringuinfot. Ruuter peaks kindlaks tegema lennu ja asjakohased broneeringuinfo üksused, kasutades broneeringu numbris sisalduvat teavet, mis on nii eelteabe andmekogumite kui ka broneeringuinfo andmekogumite ühine andmeelement, mis võimaldab broneeringuinfo üksustel eelteavet ja broneeringuinfot ühiselt töödelda.

(28) ELi-siseste lendude puhul tuleks kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ette näha valikuline lähenemisviis, et vältida põhjendamatut sekkumist reisijate asjakohastesse hartaga kaitstud põhiõigustesse ning tagada isikute vaba liikumist ja sisepiirikontrolli kaotamist käsitleva liidu õiguse nõuete järgimine. Arvestades, kui tähtis on tagada, et eelteavet oleks võimalik töödelda koos broneeringuinfoga, tuleks see lähenemisviis viia kooskõlla direktiivi (EL) 2016/681 omaga. Sellepärast tuleks kõnealuste lendude eelteavet ruuterist asjaomastele broneeringuinfo üksustele edasi saata üksnes juhul, kui liikmesriigid on asjakohased lennud direktiivi (EL) 2016/681 artiklit 2 kohaldades ja kooskõlas käesolevas määruses ette nähtud valikul põhineva lähenemisviisiga välja valinud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kohaldada direktiivi (EL) 2016/681 kõigi nende territooriumile saabuvate või sealt väljuvate ELi-siseste lendude suhtes üksnes tegeliku ja vahetu või ettenähtava terrorismiohu korral ning ohuhinnangul põhineva otsuse alusel, mis on ajaliselt piiratud rangelt vajalikuga ja mida on võimalik tegelikult läbi vaadata. Muudel juhtudel tuleks ette näha valikul põhinev lähenemisviis. Nagu Euroopa Liidu Kohus on meelde tuletanud, peaksid liikmesriigid valiku tulemusel kehtestama kõnealused kohustused muu hulgas vaid teatavate marsruutide, reisimustrite või lennujaamade suhtes ning see valik tuleks korrapäraselt läbi vaadata. Lisaks peaks valik tuginema objektiivsele, igakülgselt põhjendatud ja mittediskrimineerivale hindamisele, mille käigus võetakse arvesse ainult kriteeriume, mis on terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks asjakohased, ning millel on objektiivne seos, sealhulgas kaudne seos, reisijate õhuveoga. Liikmesriigid peaksid säilitama kõiki hindamisega seotud asjakohaseid dokumente, mis võimaldavad teha nõuetekohast järelevalvet, ja vaatama oma hinnangu kooskõlas käesoleva määruse artikli 13 lõikega 7 läbi korrapäraselt, ent vähemalt iga 12 kuu järel.

(29) Selleks et võimaldada kohaldada käesoleva määruse kohast valikulist lähenemisviisi ELi-siseste lendude suhtes, tuleks nõuda, et liikmesriigid koostaksid valitud lendude või marsruutide loetelud ja sisestaksid need ruuterisse, et eu-LISA saaks tagada, et asjaomastele broneeringuinfo üksustele saadetakse ruuterist edasi ainult nende lendude või marsruutide eelteave ning muude ELi-siseste lendude eelteave kustutatakse viivitamata ja lõplikult.

(30) Eri liikmesriikide valikul põhinevate lähenemisviiside sidususe suurendamiseks peaks komisjon hõlbustama korrapärast arvamuste vahetust valikukriteeriumide valiku üle, sealhulgas parimate tavade vahetamist, ja vabatahtlikkuse alusel ka teabevahetust valitud lendude üle.

(31) Selleks et mitte kahjustada käesoleva määrusega sätestatud eelteabe kogumisel ja edastamisel ning direktiiviga (EL) 2016/681 sätestatud broneeringuinfo kogumisel ja edastamisel põhineva süsteemi tulemuslikkust terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel, eelkõige seetõttu, et tekib kõrvalehoidmise oht, tuleks teavet liikmesriikide valitud ELi-siseste lendude kohta käsitleda konfidentsiaalsena. Sel põhjusel ei tohiks sellist teavet lennuettevõtjatega jagada ja neilt tuleks seetõttu nõuda, et nad koguksid eelteavet kõigi käesoleva määrusega hõlmatud lendude, sealhulgas kõigi ELi-siseste lendude kohta, ning edastaksid selle ruuterile, kus tehakse vajalik valik. Kõigi ELi-siseste lendude kohta eelteabe kogumise korral ei tea ka reisijad, milliste valitud ELi-siseste lendude eelteave ja seega ka broneeringuinfo liikmesriikide hinnangute alusel broneeringuinfo üksustele edasi saadetakse. See lähenemisviis tagab ühtlasi, et kõiki muudatusi selles valikus saab teha kiiresti ja tulemuslikult, tekitamata lennuettevõtjatele põhjendamatut majanduslikku ja tegevuskoormust.

(32) Kooskõlas liidu õiguse ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga ei ole ELi-siseste lendude kohta eelteabe kogumine ja edastamine ebaseadusliku sisserände vastu võitlemise eesmärgil käesoleva määrusega lubatud.

(33) Isikuandmete kaitse kui põhiõiguse järgimiseks tuleks käesolevas määruses kindlaks määrata vastutav töötleja ja volitatud töötleja ning sätestada auditeerimise normid. Tulemusliku seire huvides, piisava isikuandmete kaitse tagamiseks ja turvariskide minimeerimiseks tuleks sätestada ka logimise, töötlemise turvalisuse ja siseseire normid.

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

Kui need normid on seotud isikuandmete töötlemisega, peaksid need olema kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate üldkohaldatavate liidu õigusaktidega, eelkõige määrustega (EL) 2016/679 ([14]) ja (EL) 2018/1725 ([15]).

(34) Ilma et see piiraks käesolevas määruses isikuandmete töötlemise kohta kehtestatud konkreetsemate normide kohaldamist, tuleks isikuandmete töötlemise suhtes, mida teevad lennuettevõtjad käesoleva määruse alusel, kohaldada määrust (EL) 2016/679. Käesoleva määruse kohase isikuandmete töötlemise suhtes, mida teevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/680 ([16]) kindlaks määratud liikmesriikide pädevad asutused kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise või nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuse täitmisele pööramise, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmise ja nende ennetamise eesmärgil, tuleks kohaldada kõnealust direktiivi. Isikuandmete töötlemise suhtes, mida teeb eu-LISA käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisel, tuleks kohaldada määrust (EL) 2018/1725.

(35) Võttes arvesse reisijate õigust saada teavet oma isikuandmete töötlemise kohta, peaksid liikmesriigid tagama, et reisijatele antakse broneerimise ja lennule registreerimise ajal kergesti juurdepääsetav ja lihtsasti mõistetav täpne teave eelteabe kogumise, broneeringuinfo üksusele edastamise ja reisijate kui andmesubjektide õiguste kohta.

(36) Isikuandmete kaitse auditeid, mille eest vastutavad liikmesriigid, peaksid tegema direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 41 osutatud sõltumatud järelevalveasutused või auditeerimisasutus, kellele järelevalveasutus on selle ülesande andnud.

(37) Käesoleva määruse kohaseid töötlemistoiminguid, milleks on eelteabe edasisaatmine lennuettevõtjatelt ruuteri kaudu liikmesriikide broneeringuinfo üksustele, tehakse selleks, et aidata neil asutustel täita oma kohustusi ja ülesandeid kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681. Seepärast peaksid liikmesriigid määrama asutused, kes on vastutavad töötlejad ruuteris olevate andmete töötlemisel, ruuterist broneeringuinfo üksusele andmete edasisaatmisel ja andmete hilisemal töötlemisel kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681. Liikmesriigid peaksid andma nendest asutustest teada komisjonile ja eu-LISA-le. Ruuteris olevate isikuandmete töötlemisel peaksid liikmesriigid olema kaasvastutavad töötlejad vastavalt direktiivi (EL) 2016/680 artiklile 21. Lennuettevõtjad peaksid omakorda olema eraldi vastutavad töötlejad isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel käesoleva määruse alusel. Seega peaksid nii lennuettevõtjad kui ka pädevad piirivalveasutused olema käesoleva määruse kohaste eelteabe töötlemise toimingute eest eraldi vastutavad töötlejad. Kuna eu-LISA vastutab ruuteri kavandamise, arenduse, majutuse ja tehnilise haldamise eest, peaks ta olema volitatud töötleja, kes töötleb ruuteri kaudu isikuandmetena käsitatavat eelteavet, sealhulgas saadab andmeid ruuterist edasi broneeringuinfo üksustele ja säilitab neid andmeid ruuteris, kui selline säilitamine on vajalik tehnilistel põhjustel.

(38) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 alusel loodav ja käitatav ruuter peaks vähendama ja lihtsustama käesoleva määruse alusel eelteabe edastamiseks vajalikke tehnilisi ühendusi, nii et iga lennuettevõtja ja broneeringuinfo üksuse kohta on vaja vaid ühtainust ühendust. Seepärast tuleks käesoleva määrusega kehtestada broneeringuinfo üksustele ja lennuettevõtjatele kohustus ruuteriga selline ühendus luua ja saavutada vajalik liidestatus, et käesoleva määrusega loodud eelteabe edastamise süsteem toimiks nõuetekohaselt. Ruuteri kavandamine ja arendamine eu-LISA poolt peaks võimaldama lennuettevõtjate süsteemid ja taristu tulemuslikult ja tõhusalt ühendada ja liidestada, nähes ette kõik asjakohased standardid ja tehnilised nõuded. Selleks et tagada käesoleva määrusega loodud süsteemi nõuetekohane toimimine, tuleks ette näha üksikasjalikud normid. eu-LISA peaks ruuteri kavandamisel ja arendamisel tagama, et lennuettevõtjate edastatav ja broneeringuinfo üksustele edasi saadetav eelteave ja muu broneeringuinfo on edastamisel krüpteeritud.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

(39) Kuna kaalul on liidu huvid, tuleks liidu eelarvest katta kõik kulud, mida eu-LISA käesolevast määrusest tulenevate ruuteriga seotud ülesannete täitmisel kannab, sealhulgas ruuteri kavandamine ja arendus, ruuteri majutus ja tehniline haldamine ning eu-LISA juhtimisstruktuur, et toetada ruuteri kavandamist, arendust, majutust ja tehnilist haldamist. Sama võiks kehtida kulude suhtes, mida liikmesriigid kannavad seoses ruuteriga loodud ühenduse ja sellega liidestamise ning nende hooldamisega käesoleva määruse nõuete kohaselt, kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega. On oluline, et liidu eelarvest antaks liikmesriikidele nendeks kuludeks asjakohast rahalist toetust. Selleks tuleks liikmesriikide finantsvajaduste katmist toetada liidu üldeelarvest kooskõlas rahastamiskõlblikkuse normide ja kaasrahastamise määradega, mis on sätestatud asjakohastes liidu õigusaktides. eu-LISA-le eraldatav iga-aastane ELi toetus peaks katma vajadused, mis on seotud ruuteri majutuse ja tehnilise haldamisega, tuginedes eu-LISA tehtud hindamisele. Liidu eelarvest tuleks katta ka tugi, näiteks koolitus, mida eu-LISA pakub lennuettevõtjatele ja broneeringuinfo üksustele, et võimaldada ruuteri kaudu eelteabe tulemuslikku edastamist ja edasi saatmist. Sõltumatute riiklike järelevalveasutuste kulud, mis on seotud neile käesoleva määrusega antud ülesannetega, peaksid katma asjaomased liikmesriigid.

(40) Kooskõlas määrusega (EL) 2018/1726 saavad liikmesriigid teha eu-LISA-le ülesandeks hõlbustada ühenduse saamist lennuettevõtjatega, et aidata liikmesriikidel rakendada direktiivi (EL) 2016/681, eelkõige kogudes ja edastades broneeringuinfot ruuteri kaudu. Sel eesmärgil ning kulutõhususe ja tõhususe huvides nii liikmesriikide kui ka lennuettevõtjate jaoks tuleks käesoleva määrusega nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid ruuterit direktiiviga (EL) 2016/681 hõlmatud muu broneeringuinfo edastamiseks oma riiklike broneeringuinfo üksuste andmebaasidesse osana riiklikest meetmetest, millega rakendatakse kõnealuse direktiivi sätet liikmesriikide kohustuse kohta tagada, et lennuettevõtjad edastavad broneeringuinfo tõukemeetodil asjaomastele broneeringuinfo üksustele.

(41) Selleks et tagada kõnealuste andmete seaduslik, turvaline, tulemuslik ja kiire töötlemine, tuleks norme, mis on kehtestatud käesoleva määrusega ruuteri ja eelteabe ruuterist broneeringuinfo üksustele edasisaatmise kohta, kohaldada asjakohaselt ka muu broneeringuinfo suhtes. Need normid hõlmavad ka käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi seoses ELi-siseste lendudega seotud andmete edastamise ja edasisaatmisega kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, samuti seoses ühendustega, mille lennuettevõtjad ja broneeringuinfo üksused ruuteriga loovad. Normide puhul, mis käsitlevad edastamise ajastamist, edasisaatmise protokolle ja andmevorminguid, milles broneeringuinfo sõnumid tuleb ruuterile edastada, kohaldatakse direktiivi (EL) 2016/681 asjakohaseid sätteid.

(42) On asjakohane täpsustada, et ruuteri kasutamine seoses muu broneeringuinfoga mõjutab üksnes seda, mil viisil neid andmeid edastatakse ja asjaomaste liikmesriikide broneeringuinfo üksuste andmebaasidesse edasi saadetakse. Kogu kõnealuse muu broneeringuinfo suhtes ei kohaldata käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi seoses eelteabe kogumisega. Sellist kogumist tuleks ka edaspidi reguleerida üksnes direktiiviga (EL) 2016/681, ainult sellises ulatuses, mil lennuettevõtjad on selliseid andmeid juba kogunud oma tavapärase äritegevuse käigus kõnealuse direktiivi asjakohase sätte tähenduses. Nii nagu see kehtib käesoleva määruse kohaselt lennuettevõtjate kogutava ja broneeringuinfo üksustele edastatava eelteabe puhul, ei tohiks mõju avalduda ka kõnealuse direktiivi normidele seoses küsimustega, mida käesolev määrus konkreetselt ei hõlma, eelkõige broneeringuinfo üksuste saadud muu broneeringuinfo hilisema töötlemise normidele. Seetõttu kohaldatakse neid norme selliste andmete suhtes ka edaspidi.

(43) Ei saa välistada võimalust, et erandlike asjaolude tõttu ja hoolimata kõigist käesoleva määruse kohaselt võetud mõistlikest meetmetest, ei toimi ruuteri keskne taristu või üks ruuteri tehnilistest komponentidest või broneeringuinfo üksusi ja lennuettevõtjaid ruuteriga ühendav sidetaristu tõrgeteta, mistõttu ei ole lennuettevõtjatel tehniliselt võimalik eelteavet edastada või broneeringuinfo üksustel seda vastu võtta. Kui ruuter ei ole kättesaadav ja lennuettevõtjatel ei ole üldiselt mõistlikul viisil võimalik edastada asjakohast probleemist mõjutatud eelteavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti alternatiivsete vahendite abil, peaksid lennuettevõtjad olema vabastatud kohustusest edastada sellist eelteavet ruuterile seni, kuni tehniline probleem püsib. Terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks vajaliku eelteabe kättesaadavuse tagamiseks peaksid lennuettevõtjad siiski jätkama eelteabe kogumist ja säilitamist, et selle saaks edastada niipea, kui tehniline probleem on lahendatud. Tehnilise probleemi kestuse ja selle negatiivsete tagajärgede minimeerimiseks peaksid asjaosalised sel juhul viivitamata üksteist teavitama ja võtma viivitamata kõik vajalikud meetmed, et tehniline probleem lahendada. Selline kord ei tohiks piirata ühegi asjaosalise käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi tagada ruuteri ning asjakohaste süsteemide ja taristu nõuetekohane toimimine ega asjaolu, et

lennuettevõtjate suhtes kohaldatakse karistusi, kui nad nimetatud kohustusi ei täida, sealhulgas juhul, kui nad kasutavad kõnealust korda olukorras, kus see ei ole põhjendatud. Sellise kuritarvitamise ärahoidmiseks ning järelevalve ja vajaduse korral karistuste määramise hõlbustamiseks peaksid lennuettevõtjad, kes tuginevad sellisele korrale omaenda süsteemi ja taristu tõrke tõttu, teatama sellest pädevale järelevalveasutusele.

(44) Kui lennuettevõtjatel on eelteabe edastamiseks broneeringuinfo üksustega otseühendused, võivad need ühendused kujutada endast asjakohast viisi, mille puhul on tagatud vajalik andmeturbe tase eelteabe edastamiseks otse broneeringuinfo üksustele, kui ruuteri kasutamine ei ole tehniliselt võimalik. Broneeringuinfo üksustel peaks olema erandjuhtudel, kui ruuteri kasutamine ei ole tehniliselt võimalik, võimalik nõuda lennuettevõtjatelt selliste asjakohaste viiside kasutamist, kuid see ei pane lennuettevõtjatele kohustust säilitada või luua selliseid otseühendusi või muid asjakohaseid viise, tagades vajaliku andmeturbe taseme eelteabe edastamiseks otse broneeringuinfo üksustele. Eelteabe erakorraline edastamine mis tahes muul asjakohasel viisil, näiteks krüpteeritud e-posti või turvalise veebiportaali kaudu, välja arvatud mittestandardsete elektrooniliste vormingute kasutamine, peaks tagama vajaliku andmeturbe, andmekvaliteedi ja andmekaitse taseme. Eelteavet, mille broneeringuinfo üksused on saanud sellisel muul asjakohasel viisil, tuleks edasi töödelda kooskõlas direktiivis (EL) 2016/681 sätestatud normide ja andmekaitsemeetmetega. Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui on kinnitatud, et eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine broneeringuinfo üksusele on lõpule viidud, peaks broneeringuinfo üksus talle varem muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe viivitamata kustutama. Kustutamine ei tohiks mõjutada erijuhtumeid, kus eelteavet, mille broneeringuinfo üksused on muul asjakohasel viisil saanud, on vahepeal kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681 terroriaktide või raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks või nende eest vastutusele võtmiseks edasi töödeldud.

(45) Selleks et tagada, et lennuettevõtjad kohaldavad käesoleva määruse norme tulemuslikult, tuleks ette näha nende normide kohaldamise järele valvavate riiklike asutuste määramine riiklikeks eelteabe järelevalveasutusteks ja neile asjakohaste volituste andmine. Liikmesriigid võivad riiklikeks eelteabe järelevalveasutusteks määrata oma broneeringuinfo üksused. Käesoleva määruse normid sellise seire kohta, sealhulgas vajaduse korral karistuste määramise kohta, ei tohiks mõjutada määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi (EL) 2016/680 kohaselt loodud järelevalveasutuste ülesandeid ega volitusi, muu hulgas seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse alusel.

(46) Liikmesriigid peaksid nägema ette mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, mis võivad olla nii rahalised kui ka mitterahalised, nendele lennuettevõtjatele, kes ei täida käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, sealhulgas eelteabe automaatvahendite abil kogumise kohustust ja teabe edastamise kohustust vastavalt nõutavatele tähtaegadele, vormingutele ja protokollidele. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et kui lennuettevõtjad kui juriidilised isikud jätavad neile käesoleva määruse kohaselt kehtiva ruuterile eelteabe edastamise kohustuse korduvalt täitmata, kohaldatakse proportsionaalset rahalist karistust, mille summa on kuni 2 % lennuettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest. Lisaks peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada lennuettevõtjate suhtes karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi, käesolevast määrusest tulenevate kohustuste muul viisil täitmata jätmise eest.

(47) Käesoleva määruse alusel lennuettevõtjatele kohaldatavate karistusnormide sätestamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse andmete täieliku täpsuse tagamise tehnilist ja operatiivset teostatavust. Lisaks tuleks karistuste määramise korral määrata kindlaks nende kohaldamine ja suurus. Riiklikud eelteabe järelevalveasutused peaksid võtma arvesse lennuettevõtja poolt probleemi leevendamiseks võetud meetmeid ning seda, mil määral ta teeb koostööd riiklike ametiasutustega.

(48) Kuna ruuteri kavandamise, arenduse, majutuse ja tehnilise haldamisega peaks tegelema eu-LISA, on vaja määrust (EL) 2018/1726 muuta, et lisada see ülesanne eu-LISA ülesannete hulka. Ruuteri aruannete ja statistika säilitamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/818 ([17]) loodud aruandluse ja statistika keskhoidlas on vaja kõnealust määrust muuta. Selleks et toetada riiklikke eelteabe järelevalveasutusi käesoleva määruse täitmise tagamisel, on vaja, et määruse (EL) 2019/818 muudatused hõlmaksid sätteid statistika kohta, mis käsitleb seda, kas eelteave on täpne ja täielik, näiteks märkides, kas andmeid koguti automaatvahendite abil. Käesoleva määruse rakendamisega seotud usaldusväärset ja kasulikku statistikat on oluline koguda ka selleks, et toetada määruse eesmärke ja anda teavet määruses ette nähtud hindamiste tegemiseks. eu-LISA peaks esitama komisjonile taotluse alusel statistika käesoleva määruse rakendamisega seotud konkreetsete aspektide kohta, näiteks statistilised koondandmed, mis käsitlevad eelteabe edasisaatmist riiklikele broneeringuinfo üksustele. Selline statistika ei tohiks

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85).

sisalda isikuandmeid. Aruandluse ja statistika keskhoidla peaks seetõttu esitama eelteabel põhinevat statistikat üksnes käesoleva määruse rakendamiseks ja selle kohaldamise tulemuslikuks seireks. Andmed, mille ruuter sel eesmärgil aruandluse ja statistika keskhoidlale automaatselt edasi saadab, ei tohiks võimaldada asjaomaseid reisijaid tuvastada.

(49) Selleks et suurendada selgust ja õiguskindlust, aidata tagada andmete kvaliteet, tagada automaatvahendite vastutustundlik kasutamine masinloetava eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel ning tagada eelteabe käsitsi kogumine erandlikel asjaoludel ja üleminekuperioodil, tagada selgus tehniliste nõuete osas, mida kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes ja mis on vajalikud, et eelteave, mida nad käesoleva määruse alusel koguvad, edastataks ruuterile turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti ning nii, et see ei mõjutaks reisijate reisimist ega lennuettevõtjaid rohkem kui vaja, ning tagada, et ebatäpsed või mittetäielikud andmed või andmed, mis ei ole enam ajakohased, parandatakse või neid täiendatakse või ajakohastatakse, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et lõpetada eelteabe käsitsi kogumise üleminekuperiood; võtta vastu meetmed, mis on seotud tehniliste nõuete ja käitamise reeglitega, mida lennuettevõtjad peaksid järgima seoses automaatvahendite kasutamisega masinloetava eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel ning eelteabe käsitsi kogumiseks erandlikel asjaoludel ja üleminekuperioodil, sealhulgas meetmed, mis on seotud andmeturbenõuetega; kehtestada üksikasjalikud normid, mis käsitlevad ühiseid protokolle ja toetatavaid andmevorminguid, mida kasutatakse eelteabe krüpteeritud edastamiseks ruuterile, sealhulgas andmeturbenõuded, ning kehtestada üksikasjalikud normid, mis käsitlevad eelteabe parandamist, täiendamist ja ajakohastamist. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas lennuettevõtjatega ja ka ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([18]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. Tehnika taset arvesse võttes võivad need tehnilised nõuded ja käitamise reeglid aja jooksul muutuda.

(50) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, eelkõige seoses ruuteri töölerakendamisega, andmete kontrollimise ja teadete tehnilised ja menetlusreeglid ning tehnilised ja menetlusreeglid eelteabe edasisaatmiseks ruuterist broneeringuinfo üksustele viisil, mis tagab, et edasisaatmine on turvaline, tulemuslik ja kiire ega mõjuta reisijate reisimist ja lennuettevõtjaid rohkem kui vaja, ning broneeringuinfo üksuse ruuteriga ühenduste loomiseks ja sellega liidestamiseks, samuti täpsustada liikmesriikide kui kaasvastutavate töötlejate kohustused, näiteks seoses turvaintsidentide, sealhulgas isikuandmetega seotud rikkumiste tuvastamise ja haldamisega, ning kaasvastutavate töötlejate ja eu-LISA kui volitatud töötleja vahelised suhted, sealhulgas eu-LISA abi vastutavatele töötlejatele asjakohaste tehniliste ja korralduslike meetmete abil, niivõrd kui see on võimalik, et vastutav töötleja saaks täita oma kohustusi vastata taotlustele andmesubjekti õiguste kasutamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([19]).

(51) Kõigile huvitatud osalistele, eelkõige lennuettevõtjatele ja broneeringuinfo üksustele, tuleks anda piisavalt aega ettevalmistuste tegemiseks, et nad saaksid täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, võttes arvesse, et mõned neist ettevalmistustest, näiteks need, mis on seotud kohustusega tagada ruuteriga ühendus ja liidestamine, saab lõpule viia alles siis, kui ruuteri kavandamis- ja arendusetapid on lõppenud ning ruuter on tööle rakendatud. Seetõttu tuleks käesolevat määrust kohaldada alles alates asjakohasest kuupäevast, mis järgneb ruuteri töölerakendamise kuupäevale, mille komisjon määrab kindlaks kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) 2025/12. Komisjonil peaks siiski olema võimalik võtta käesoleva määruse alusel vastu delegeeritud õigusakte ja rakendusakte juba varem, et tagada käesoleva määrusega loodud süsteemi võimalikult kiire kasutuselevõtt.

(52) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 alusel loodud ruuteri kavandamis- ja arendusetappe tuleks alustada ja need tuleks lõpule viia niipea kui võimalik, et ruuteri saaks tööle rakendada võimalikult kiiresti, mis eeldab ka käesoleva määrusega ette nähtud asjakohaste rakendusaktide vastuvõtmist. Nende etappide sujuvaks ja tulemuslikuks edenemiseks tuleks luua spetsiaalne programminõukogu, mille ülesanne on teha järelevalvet selle

([18]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

üle, kuidas eu-LISA neis etappides oma ülesandeid täidab. Programminõukogu peaks lõpetama tegevuse kaks aastat pärast ruuteri töölerakendamist. Lisaks tuleks kooskõlas määrusega (EL) 2018/1726 luua spetsiaalne nõuandev organ, eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm, mille eesmärk on anda eu-LISA-le ja programminõukogule eksperditeavet ruuteri kavandamis- ja arendusetappide kohta ning eu-LISA-le ruuteri majutuse ja haldamise kohta. Tuleks luua programminõukogu ja eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm ning need peaksid toimima olemasolevate programminõukogude ja nõuanderühmade eeskujul.

(53) Samuti tuleks sätestada viivitamata käesoleva määrusega ette nähtud selgitused direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel kasutatavate automaatvahendite spetsifikatsioonide kohaldamise kohta. Seepärast tuleks neid küsimusi käsitlevaid sätteid kohaldada alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Selleks et võimaldada ruuteri vabatahtlikku kasutusele võtmist võimalikult kiiresti, tuleks nii vabatahtlikku kasutamist käsitlevaid sätteid kui ka teatavaid muid sätteid, millega tagatakse vastutustundlik kasutamine, kohaldada alates varaseimast võimalikust hetkest, see tähendab hetkest, mil ruuter tööle rakendatakse.

(54) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 kohaldamiseks peaks olema üksainus juhtimisstruktuur. Selleks et võimaldada ja edendada teabevahetust lennuettevõtjate esindajate ning käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 kohaselt ruuterist eelteabe edasi saatmiseks pädevate liikmesriikide asutuste esindajate vahel, tuleks hiljemalt kaks aastat pärast ruuteri töölerakendamist luua kaks spetsiaalset organit. Ruuteri kasutamise ja toimimisega seotud tehnilisi küsimusi tuleks arutada eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühmas, kuhu peaksid kuuluma ka eu-LISA esindajad. Poliitikaküsimusi, mis puudutavad näiteks karistusi, tuleks arutada eelteabe eksperdirühmas.

(55) Käesolevat määrust tuleks korrapäraselt hinnata, et tagada seire selle tulemusliku kohaldamise üle. Eelkõige ei tohiks eelteabe kogumine kahjustada seadusi järgivate reisijate reisikogemust. Seepärast peaks komisjon lisama käesoleva määruse kohaldamise kohta korrapäraselt koostatavatesse hindamisaruannetesse hinnangu käesoleva määruse mõju kohta seadusi järgivate reisijate reisikogemusele. Hindamine peaks hõlmama ka hinnangut ruuteri saadetud andmete kvaliteedi ja ruuteri tulemuslikkuse kohta broneeringuinfo üksuste seisukohast.

(56) Kuna käesoleva määrusega kaasnevad lennuettevõtjatele seoses kohandamise ja haldusega lisakulud, tuleks hoolikalt jälgida lennundussektori üldist regulatiivset koormust. Seda arvesse võttes tuleks käesoleva määruse toimimise hindamise aruandes analüüsida, mil määral on käesoleva määruse eesmärgid saavutatud ja mil määral on see mõjutanud sektori konkurentsivõimet.

(57) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt aidata kaasa terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamisele, avastamisele, uurimisele ja nende eest vastutusele võtmisele, ei suuda liikmesriigid nende kuritegude piiriülese mõõtme ja nende tulemuslikuks käsitlemiseks vajaliku piiriülese koostöö tõttu üksi piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil. Seetõttu võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(58) Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust seoses riiklikku julgeolekut käsitleva riigisisese õigusega, tingimusel et selline õigus on kooskõlas liidu õigusega.

(59) Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust koguda oma riigisisese õiguse kohaselt reisijaid käsitlevaid andmeid muudelt kui käesolevas määruses sätestatud veoettevõtjatelt, tingimusel et selline riigisisene õigus on kooskõlas liidu õigusega.

(60) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(61) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

(62) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 8. veebruaril 2023, ([20])

([20]) ELT C 84, 7.3.2023, lk 2.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks on käesolevas määruses sätestatud normid, mille alusel:

a) lennuettevõtjad koguvad reisijaid käsitlevat eelteavet ELi-väliste ja ELi-siseste lendude kohta;

b) lennuettevõtjad edastavad eelteabe ja muu broneeringuinfo ruuterile;

c) ELi-väliste ja valitud ELi-siseste lendude eelteave ja muu broneeringuinfo saadetakse ruuterist edasi broneeringuinfo üksustele.

Käesolev määrus ei piira määruse (EL) 2016/679, määruse (EL) 2018/1725 ega direktiivi (EL) 2016/680 kohaldamist.

Artikkel 2

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes, kes teostavad:

a) ELi-väliseid lende;

b) ELi-siseseid lende, mis väljuvad vähemalt ühe niisuguse liikmesriigi territooriumilt, kes on teatanud kooskõlas direktiivi (EL) 2016/681 artikli 2 lõikega 1 komisjonile oma otsusest kõnealust direktiivi kohaldada, või mis saabuvad niisuguse liikmesriigi territooriumile või teevad seal vahemaandumise.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „lennuettevõtja“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 1 määratletud lennuettevõtja;

2) „ELi-väline lend“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 2 määratletud ELi-väline lend;

3) „ELi-sisene lend“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 3 määratletud ELi-sisene lend;

4) „regulaarlend“ – määruse (EL) 2025/12 artikli 3 punktis 5 määratletud regulaarlend;

5) „mitteregulaarlend“ – määruse (EL) 2025/12 artikli 3 punktis 6 määratletud mitteregulaarlend;

6) „reisija“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 4 määratletud reisija;

7) „meeskond“ – lennu ajal õhusõiduki pardal olevad isikud, kes ei ole reisijad ja kes töötavad õhusõidukis või käitavad seda, sealhulgas lennumeeskond ja salongipersonal;

8) „reisijaid käsitlev eelteave“ ehk „eelteave“ – artikli 4 lõikes 2 osutatud andmed ja artikli 4 lõikes 3 osutatud lennuteave;

9) „muu broneeringuinfo“ – reisija broneeringuinfo, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 5 ja loetletud nimetatud direktiivi I lisas, välja arvatud kõnealuse lisa punkt 18;

10) „broneeringuinfo üksus“ – broneeringuinfo üksus, nagu on osutatud liikmesriikide komisjonile saadetavates teadetes ja nende muudatustes, mille komisjon on avaldanud direktiivi (EL) 2016/681 artikli 4 lõike 5 kohaselt;

11) „terroriaktid“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/541 ([21]) artiklites 3–12 osutatud terroriaktid;

12) „raske kuritegu“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 9 määratletud raske kuritegu;

13) „ruuter“ – käesoleva määruse artiklis 9 ja määruse (EL) 2025/12 artiklis 11 osutatud ruuter;

14) „isikuandmed“ – direktiivi (EL) 2016/680 artikli 3 punktis 1 ja määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1 määratletud isikuandmed;

15) „reaalajas saadavad lennuliiklusandmed“ – teave käesoleva määrusega hõlmatud lennujaama siseneva ja sealt väljuva lennuliikluse kohta.

2. PEATÜKK

EELTEABE KOGUMINE, EDASTAMINE, SÄILITAMINE JA KUSTUTAMINE

Artikkel 4

Eelteabe kogumine lennuettevõtjate poolt

1. Lennuettevõtjad koguvad artiklis 2 osutatud lendude puhul iga reisija ja meeskonnaliikme kohta eelteavet, et edastada see artikli 5 kohaselt ruuterile. Kui lennu puhul on kood jagatud lennuettevõtja vahel, vastutab eelteabe edastamise eest see lennuettevõtja, kes lendu teostab.

2. Eelteave sisaldab iga lennul viibiva reisija ja meeskonnaliikme kohta ainult järgmisi andmeid:

a) perekonnanimi ja eesnimi või eesnimed;

b) sünnikuupäev, sugu ja kodakondsus;

c) reisidokumendi liik ja number ning reisidokumendi välja andnud riigi kolmetäheline kood;

d) reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;

e) broneeringuinfo number, mida lennuettevõtja kasutab reisija kindlakstegemiseks oma infosüsteemis (broneeringu number);

f) istekohateave, mis vastab reisijale määratud istekoha numbrile õhusõidukis, kui selline teave on kättesaadav;

g) pagasisildi number või numbrid ja registreeritud pagasi arv ja kaal, kui selline teave on kättesaadav;

h) kood, mis näitab punktides a–d osutatud andmete kogumiseks ja valideerimiseks kasutatud meetodit.

3. Ühtlasi sisaldab eelteave iga reisija ja meeskonnaliikme lennu kohta ainult järgmist lennuteavet:

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

a) lennu number, ja kui lennu puhul on kood jagatud lennuettevõtjate vahel, siis lennu numbrid, ning lennu numbri puudumisel muud selged ja sobivad vahendid lennu identifitseerimiseks;

b) kohaldataval juhul liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkt;

c) sihtlennujaama kood, ja kui lend maandub kavandatult ühe või mitme käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil, siis asjaomaste liikmesriikide territooriumidel asuvate külastatavate lennujaamade koodid;

d) lennu lähtelennujaama kood;

e) algse pardalemineku koha lennujaama kood, kui see on kättesaadav;

f) väljumise kohalik kuupäev ja kellaaeg;

g) saabumise kohalik kuupäev ja kellaaeg;

h) lennuettevõtja kontaktandmed;

i) eelteabe edastamiseks kasutatav vorming.

4. Lennuettevõtjad koguvad eelteavet viisil, mis tagab, et artikli 5 kohaselt edastatav eelteave oleks täpne, täielik ja ajakohane. Ilma et see piiraks liidu õigusega kooskõlas oleva riigisisese õiguse kohaldamist, ei kohusta selle kohustuse täitmine lennuettevõtjaid õhusõiduki pardale mineku ajal reisidokumenti kontrollima.

5. Ilma et see piiraks muude liidu õigusaktide või liidu õigusega kooskõlas olevate riigisiseste õigusaktide kohaldamist, ei kohustata käesoleva määrusega reisijaid kandma reisimisel kaasas reisidokumenti.

6. Liikmesriik võib kehtestada lennuettevõtjatele kohustuse anda reisijatele võimalus määruse (EL) 2025/12 artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud andmed automaatvahendite abil vabatahtlikult üles laadida ning lasta lennuettevõtjal säilitada neid andmeid, et edastada need andmed tulevaste lendude jaoks kooskõlas käesoleva määruse artikliga 5 ja viisil, mis vastab käesoleva artikli lõigetes 4, 7 ja 8 sätestatud nõuetele. Sellise kohustuse kehtestanud liikmesriik kehtestab kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 andmekaitset käsitlevad normid ja kaitsemeetmed, sealhulgas säilitamise ajavahemikku käsitlevad normid. Andmed kustutatakse siiski juhul, kui reisija ei nõustu enam andmete säilitamisega, või hiljemalt reisidokumendi kehtivusaja lõppemise kuupäeval.

7. Lennuettevõtjad koguvad lõike 2 punktides a–d osutatud eelteavet, kasutades asjaomase reisija reisidokumendi masinloetavate andmete kogumiseks automaatvahendeid. Nad teevad seda kooskõlas lõikes 12 osutatud üksikasjalike tehniliste nõuete ja käitamise reeglitega, niipea kui need on vastu võetud ja kohaldatavad.

Kui lennuettevõtjad pakuvad veebis lennule registreerimise protsessi, võimaldavad nad reisijatel internetis lennule registreerimise protsessi käigus esitada lõike 2 punktides a–d osutatud eelteabe automaatvahendite abil. Reisijatele, kes ei registreeri end lennule veebis, annavad lennuettevõtjad võimaluse esitada kõnealune eelteave automaatvahendite abil lennule registreerimisel kas lennujaama iseteeninduskioskis või lennuettevõtja töötaja abiga registreerimislauas.

Kui automaatvahendite kasutamine ei ole tehniliselt võimalik, koguvad lennuettevõtjad erandkorras lõike 2 punktides a–d osutatud eelteavet käsitsi kas veebis või lennujaamas lennule registreerimise käigus viisil, mis tagab vastavuse lõikele 4.

8. Kõik automaatvahendid, mida lennuettevõtjad kasutavad eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel, peavad olema usaldusväärsed, turvalised ja ajakohased. Lennuettevõtjad tagavad, et eelteave on reisijalt lennuettevõtjatele edastamise ajal krüpteeritud.

9. Üleminekuperioodi jooksul ja lisaks lõikes 7 osutatud automaatvahenditele võimaldavad lennuettevõtjad reisijatel esitada eelteabe veebis lennule registreerimise käigus käsitsi. Sellistel juhtudel kasutavad lennuettevõtjad andmete kontrollimise meetodeid, et tagada vastavus lõikele 4.

10. Lõikes 9 osutatud üleminekuperiood ei mõjuta lennuettevõtjate õigust kontrollida veebis lennule registreerimise käigus kogutud eelteavet lennujaamas enne õhusõiduki pardale minekut, et tagada lõike 4 järgimine kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.

11. Komisjonil on õigus võtta neli aastat pärast kuupäeva, mil ruuter seoses eelteabega tööle rakendatakse, nagu on osutatud artiklis 34, ning eelteabe kogumise automaatvahendite kättesaadavuse ja ligipääsetavuse hindamisele tuginedes vastu delegeeritud õigusakt kooskõlas artikliga 43, et käesoleva artikli lõikes 9 osutatud üleminekuperiood lõpetada.

12. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 43 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse üksikasjalikud tehnilised nõuded ja käitamise reeglid käesoleva artikli lõike 2 punktides a–d osutatud eelteabe kogumiseks automaatvahendite abil kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 7 ja 8 ning eelteabe käsitsi kogumiseks erandlikel asjaoludel kooskõlas käesoleva artikli lõikega 7 ja käesoleva artikli lõikes 9 osutatud üleminekuperioodi jooksul. Kõnealused tehnilised nõuded ja käitamise reeglid hõlmavad nõudeid, mis käsitlevad andmeturvet ja reisidokumendi masinloetavate andmete kogumiseks kättesaadavate kõige usaldusväärsemate automaatvahendite kasutamist.

Artikkel 5

Lennuettevõtjate kohustused seoses eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamisega

1. Lennuettevõtjad edastavad krüpteeritud eelteabe ruuterile elektrooniliselt, et edastada see broneeringuinfo üksustele kooskõlas artikliga 12. Lennuettevõtjad edastavad eelteabe käesoleva artikli lõikes 4 osutatud üksikasjalike sätete kohaselt, niipea kui need sätted on vastu võetud ja kohaldatavad.

2. Kui liikmesriigid võtavad direktiivi (EL) 2016/681 artikli 8 lõike 1 kohased meetmed vastu, nõuavad nad, et lennuettevõtjad edastaksid muu broneeringuinfo, mida nad oma tavapärase äritegevuse käigus koguvad, kooskõlas kõnealuse direktiivi artikli 16 kohaselt sätestatud ühiste protokollide ja andmevormingutega üksnes ruuterile.

3. Lennuettevõtjad edastavad eelteabe:

a) reisijate kohta:

   i) iga reisija kohta lennule registreerimise hetkel, kuid mitte varem kui 48 tundi enne kavandatud lennu väljumisaega, ja

   ii) kõigi pardale läinud reisijate kohta kohe pärast pardalemineku lõppemist, nimelt pärast seda, kui reisijad on väljumiseks valmistuva õhusõiduki pardale läinud ja ühelgi reisijal ei ole enam võimalik õhusõiduki pardale minna ega sealt lahkuda;

b) kõigi meeskonnaliikmete kohta kohe pärast pardalemineku lõppemist, nimelt pärast seda, kui meeskond on väljumiseks valmistuva õhusõiduki pardal ja neil ei ole enam võimalik õhusõidukist lahkuda.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 43 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse üksikasjalikud normid ühiste protokollide ja toetatavate andmevormingute kohta, mida tuleb kasutada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud krüpteeritud eelteabe edastamiseks ruuterile, sealhulgas eelteabe edastamisel lennule registreerimise ajal, ja andmeturbenõuded. Selliste üksikasjalike normidega tagatakse, et lennuettevõtjad edastavad eelteabe sama struktuuri ja sisu alusel.

Artikkel 6

Eelteabe säilitamisaeg ja kustutamine

Lennuettevõtjad säilitavad kõigi reisijate ja meeskonna kohta artikli 4 kohaselt kogutud eelteavet 48 tundi alates hetkest, mil ruuterile artikli 5 lõike 3 punkti a alapunkti ii ja punkti b kohaselt edastatud eelteave ruuterisse kohale jõuab. Pärast nimetatud ajavahemiku lõppu kustutavad nad sellise eelteabe viivitamata ja lõplikult, ilma et see piiraks lennuettevõtjate võimalust säilitada ja kasutada andmeid, mis on vajalikud nende tavapäraseks äritegevuseks kooskõlas kohaldatava õigusega, ning artikli 16 lõigete 1 ja 3 kohaldamist.

Artikkel 7

Eelteabe parandamine, täiendamine ja ajakohastamine

1. Kui lennuettevõtja saab teada, et andmeid, mida ta käesoleva määruse alusel säilitab, on töödeldud ebaseaduslikult või et need ei ole eelteave, kustutab ta need andmed viivitamata ja lõplikult. Kui need andmed on edastatud ruuterile, teavitab lennuettevõtja sellest viivitamata Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA). eu-LISA teavitab sellise teabe saamise korral viivitamata broneeringuinfo üksust, kellele andmed ruuteri kaudu edasi saadeti.

2. Kui lennuettevõtja saab teada, et andmed, mida ta käesoleva määruse alusel säilitab, on ebatäpsed, mittetäielikud või ei ole enam ajakohastatud, parandab, täiendab või ajakohastab ta kõnealused andmed viivitamata. See ei piira lennuettevõtjate võimalust neid andmeid säilitada ja kasutada, kui see on vajalik nende tavapärase äritegevuse jaoks ja kooskõlas kohaldatava õigusega.

3. Kui lennuettevõtja saab pärast eelteabe edastamist artikli 5 lõike 3 punkti a alapunkti i alusel, kuid enne artikli 5 lõike 3 punkti a alapunkti ii kohast edastamist teada, et tema edastatud andmed on ebatäpsed, edastab lennuettevõtja viivitamata ruuterile parandatud eelteabe.

4. Kui lennuettevõtja saab pärast artikli 5 lõike 3 punkti a alapunkti ii või punkti b kohast eelteabe edastamist teada, et tema edastatud andmed on ebatäpsed, mittetäielikud või ei ole enam ajakohastatud, edastab lennuettevõtja viivitamata ruuterile parandatud, täiendatud või ajakohastatud eelteabe.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 43 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse vajalikud üksikasjalikud normid, mis käsitlevad eelteabe parandamist, täiendamist ja ajakohastamist käesoleva artikli tähenduses.

Artikkel 8

Põhiõigused

1. Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2025/12 kohane isikuandmete kogumine ja töötlemine lennuettevõtjate ja pädevate asutuste poolt ei tohi põhjustada isikute diskrimineerimist Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 21 loetletud alustel.

2. Käesoleva määrusega austatakse täiel määral inimväärikust ja põhiõigusi ning järgitakse hartas sätestatud põhimõtteid, sealhulgas õigust eraelu puutumatusele, varjupaigale, isikuandmete kaitsele, liikumisvabadusele ja tõhusale õiguskaitsevahendile.

3. Erilist tähelepanu pööratakse lastele, eakatele, puuetega inimestele ja haavatavatele isikutele. Käesoleva määruse rakendamisel peavad esmatähtsaks kaalutluseks olema lapse huvid.

3. PEATÜKK

RUUTERIGA SEOTUD SÄTTED

Artikkel 9

Ruuter

1. Ruuteri, mille eesmärk on hõlbustada krüpteeritud eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamist lennuettevõtjate poolt broneeringuinfo üksustele kooskõlas käesoleva määrusega, kavandab ning seda arendab, majutab ja haldab tehniliselt artiklite 25 ja 26 kohaselt eu-LISA.

2. Ruuter koosneb järgmistest elementidest:

a) keskne taristu, sealhulgas tehnilised komponendid, mis võimaldab krüpteeritud eelteavet ja muud broneeringuinfot vastu võtta ja edasi saata;

b) turvaline sidekanal keskse taristu ja broneeringuinfo üksuste vahel ning turvaline sidekanal keskse taristu ja lennuettevõtjate vahel eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamiseks ja edasisaatmiseks ning sellega seotud teabevahetuseks ning artikli 12 lõikes 4 osutatud valitud lendude ruuterisse lisamiseks liikmesriikide poolt ja sellega seotud ajakohastuste tegemiseks;

c) turvaline kanal reaalajas saadavate lennuliiklusandmete vastuvõtmiseks.

3. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 10 kohaldamist, jagab ja taaskasutab ruuter, kui see on asjakohane ja niivõrd, kui see on tehniliselt võimalik, tehnilisi komponente, sealhulgas riist- ja tarkvarakomponente, mis kuuluvad määruse (EL) 2017/2226 artiklis 13 osutatud veebiteenuse, määruse (EL) 2018/1240 artikli 6 lõike 2 punktis k osutatud vedajate võrguvärava ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 45c osutatud vedajate võrguvärava juurde.

Niivõrd kui see on selle tehnilisi ja operatiivseid võimalusi arvestades võimalik, kavandab eu-LISA ruuteri viisil, mis on sidus ja kooskõlas lennuettevõtjatele määrustes (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240 sätestatud kohustustega.

4. Ruuter teeb automaatselt andmete väljavõtteid ja teeb need kooskõlas käesoleva määruse artikliga 39 kättesaadavaks määruse (EL) 2019/818 artikliga 39 loodud aruandluse ja statistika keskhoidlale.

5. eu-LISA kavandab ruuteri ja arendab seda nii, et sellel ajal, kui lennuettevõtjad edastavad kooskõlas artikliga 5 eelteavet ja muud broneeringuinfot ruuterile ning eelteave ja muu broneeringuinfo saadetakse kooskõlas artikliga 12 ruuterist edasi broneeringuinfo üksustele ning kooskõlas artikli 39 lõikega 2 aruandluse ja statistika keskhoidlale, on eelteave ja muu broneeringuinfo otspunktkrüpteeritud.

Artikkel 10

Ruuteri ainukasutus

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse ruuterit üksnes:

a) lennuettevõtjad krüpteeritud eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamiseks kooskõlas käesoleva määrusega;

b) broneeringuinfo üksused krüpteeritud eelteabe ja muu broneeringuinfo vastuvõtmiseks kooskõlas käesoleva määrusega;

c) broneeringuinfo ruuteri kaudu edastamist võimaldavate rahvusvaheliste lepingute alusel, mille liit on sõlminud kolmandate riikidega, kes on sõlminud lepingu, millega nähakse ette nende ühinemine Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega.

Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2025/12 artikli 12 kohaldamist.

Artikkel 11

Andmevormingu- ja edastuskontroll

1. Ruuter kontrollib automaatselt ja reaalajas saadavatele lennuliiklusandmetele tuginedes, kas lennuettevõtja on edastanud eelteabe kooskõlas artikli 5 lõikega 1 ja muu broneeringuinfo kooskõlas artikli 5 lõikega 2.

2. Ruuter kontrollib viivitamata ja automaatselt, kas talle kooskõlas artikli 5 lõikega 1 edastatud eelteave vastab artikli 5 lõikes 4 osutatud toetatavaid andmevorminguid käsitlevatele üksikasjalikele sätetele.

3. Ruuter kontrollib viivitamata ja automaatselt, kas talle kooskõlas artikli 5 lõikega 2 edastatud muu broneeringuinfo vastab direktiivi (EL) 2016/681 artiklis 16 osutatud toetatavate andmevormingute sätetele.

4. Kui lõikes 1 osutatud kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et lennuettevõtja ei ole andmeid edastanud, või kui lõikes 2 või 3 osutatud kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et andmed ei vasta toetatavaid andmevorminguid käsitlevatele üksikasjalikele sätetele, teavitab ruuter viivitamata ja automaatselt asjaomast lennuettevõtjat ja nende liikmesriikide broneeringuinfo üksusi, kellele tuli andmed artikli 12 lõike 1 kohaselt edasi saata. Sellisel juhul edastab lennuettevõtja viivitamata eelteabe ja muu broneeringuinfo kooskõlas artikliga 5.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigetes 1–4 osutatud kontrollide ja teadete jaoks vajalikud üksikasjalikud tehnilised ja menetlusreeglid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Eelteabe ja muu broneeringuinfo edasisaatmine ruuterist broneeringuinfo üksustele

1. Pärast artiklis 11 osutatud andmevormingu- ja edastuskontrolli saadab ruuter krüpteeritud eelteabe ja muu broneeringuinfo, mille lennuettevõtjad on talle edastanud vastavalt artikli 5 lõigetele 1 ja 2, ning kui see on kohaldatav, siis vastavalt artikli 7 lõigetele 3 ja 4, edasi selle liikmesriigi broneeringuinfo üksustele, kelle territooriumile lend maandub või kelle territooriumilt lend väljub, ja kui lend on ELi-sisene, siis mõlemale. Ruuter saadab need andmed edasi viivitamata ja automaatselt, nende sisu mingil viisil muutmata. Kui lennul tehakse üks või mitu vahemaandumist muude liikmesriikide territooriumil kui see, kust lend väljus, saadab ruuter eelteabe ja muu broneeringuinfo edasi kõigi asjaomaste liikmesriikide broneeringuinfo üksustele.

eu-LISA koostab eelteabe ja muu broneeringuinfo edasisaatmise eesmärgil lähte- ja sihtlennujaamade ja nende vastavate asukohariikide kohta vastavustabeli ning ajakohastab seda.

ELi-siseste lendude puhul saadab ruuter asjaomastele broneeringuinfo üksustele eelteabe ja muu broneeringuinfo edasi üksnes lõikes 4 osutatud loetellu kantud lendude kohta.

2. Ruuter saadab eelteabe ja muu broneeringuinfo edasi lõikes 6 osutatud üksikasjalike sätete kohaselt, niipea kui sellised sätted on vastu võetud ja kohaldatavad.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende broneeringuinfo üksused, kes saavad lõike 1 kohaselt eelteabe ja muud broneeringuinfo, kinnitavad ruuterile viivitamata ja automaatselt selliste andmete kättesaamist.

4. Iga liikmesriik, kes otsustab kohaldada direktiivi (EL) 2016/681 kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 2 ELi-siseste lendude suhtes, koostab valitud ELi-siseste lendude või marsruutide loetelu. Liikmesriigid võivad valitud lendude või marsruutide märkimiseks kasutada lähte- ja sihtlennujaama koodi. Kõnealused liikmesriigid vaatavad need loetelud kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 2 ja käesoleva määruse artikliga 13 korrapäraselt läbi ja vajaduse korral ajakohastavad neid. Igakülgselt põhjendatud juhtudel võib liikmesriik valida kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681 ja käesoleva määruse artikliga 13 välja kõik ELi-sisesed lennud või marsruudid.

Liikmesriigid sisestavad valitud lennud või marsruudid ruuterisse automaatvahenditega artikli 9 lõike 2 punktis b osutatud turvalise sidekanali kaudu käesoleva määruse kohaldamise asjakohaseks alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 45 teises lõigus, ning saadavad seejärel ruuterile kõik teabe ajakohastused.

5. Teavet, mille liikmesriigid ruuterisse sisestavad, käsitletakse konfidentsiaalselt ja eu-LISA töötajad pääsevad sellele teabele ligi ainult siis, kui see on rangelt vajalik tehniliste probleemide lahendamiseks. eu-LISA tagab, et niipea, kui ruuter on liikmesriigilt selle teabe või teabe ajakohastuse saanud, saadab ta eelteabe ja muu broneeringuinfo valitud lendude või marsruutide kohta vastavalt lõikele 1 viivitamata asjaomase liikmesriigi broneeringuinfo üksusele edasi.

6. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse üksikasjalikud tehnilised ja menetlusreeglid, mida on vaja ruuterist käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eelteabe ja muu broneeringuinfo edasisaatmiseks ning ruuterisse vastavalt käesoleva artikli lõikele 4 teabe sisestamiseks, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 13

ELi-siseste lendude valimine

1. Liikmesriigid, kes otsustavad kooskõlas direktiivi (EL) 2016/681 artikliga 2 kohaldada kõnealust direktiivi ja sellest tulenevalt käesolevat määrust ELi-siseste lendude suhtes, valivad ELi-sisesed lennud välja kooskõlas käesoleva artikliga.

2. Liikmesriigid võivad kohaldada direktiivi (EL) 2016/681 ja sellest tulenevalt käesolevat määrust kõigi nende territooriumile saabuvate või sealt väljuvate ELi-siseste lendude suhtes üksnes siis, kui esineb tegelik ja vahetu või ettenähtav terrorismioht, tuginedes ohuhinnangul põhinevale otsusele, mis on ajaliselt piiratud sellega, mis on rangelt vajalik, ja mida saab tulemuslikult kontrollida kas kohus või sõltumatu haldusasutus, kelle otsus on siduv.

3. Tegeliku ja vahetu või ettenähtava terrorismiohu puudumisel valivad liikmesriigid, kes kohaldavad direktiivi (EL) 2016/681 ja sellest tulenevalt käesolevat määrust ELi-siseste lendude suhtes, ELi-sisesed lennud välja vastavalt käesoleva artikli lõigetes 4–7 sätestatud nõuete alusel tehtud hindamise tulemustele.

4. Lõikes 3 osutatud hindamisel:

a) tegutsetakse objektiivsel, igakülgselt põhjendatud ja mittediskrimineerival viisil kooskõlas direktiivi (EL) 2016/681 artikliga 2;

b) võetakse arvesse üksnes kriteeriume, mis on asjakohased selliste terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, millel on objektiivne, sealhulgas kaudne seos reisijate õhuveoga, ning ei tugineta harta artiklis 21 loetletud alustel lihtsalt seosele kõigi reisijate või reisijarühmade veoga;

c) kasutatakse ainult teavet, mis toetab objektiivset, igakülgselt põhjendatud ja mittediskrimineerivat hindamist.

5. Lõikes 3 osutatud hindamise tulemusel valivad liikmesriigid välja üksnes ELi-sisesed lennud, mis on seotud muu hulgas konkreetsete marsruutide, reisimustrite või lennujaamadega, mille puhul asjaolud viitavad terroriaktidele ja rasketele kuritegudele ning mis õigustavad eelteabe ja muu broneeringuinfo töötlemist. ELi-siseste lendude valik piirdub sellega, mis on rangelt vajalik direktiivi (EL) 2016/681 ja käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks.

6. Liikmesriigid säilitavad kõik lõikes 3 osutatud hindamise dokumendid, sealhulgas asjakohasel juhul selle läbivaatamise dokumendid, ning teevad need kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/680 oma sõltumatutele järelevalveasutustele ja riiklikele järelevalveasutustele taotluse alusel kättesaadavaks.

7. Liikmesriigid vaatavad lõikes 3 osutatud hindamise kooskõlas direktiivi (EL) 2016/681 artikliga 2 korrapäraselt, ent vähemalt iga 12 kuu järel läbi, et võtta arvesse muutusi asjaoludes, mis õigustasid ELi-siseste lendude valimist, ja tagada, et ELi-siseste lendude valik piirduks ka edaspidi rangelt vajalikuga.

8. Komisjon hõlbustab korrapärast arvamuste vahetust lõikes 3 osutatud hindamise valikukriteeriumide üle, sealhulgas parimate tavade vahetamist, ja vabatahtlikkuse alusel ka teabevahetust valitud lendude üle.

Artikkel 14

Eelteabe ja muu broneeringuinfo kustutamine ruuterist

Käesoleva määruse kohaselt ruuterile edastatud eelteavet ja muud broneeringuinfot säilitatakse ruuteris ainult niikaua, kui see on vajalik asjaomastele broneeringuinfo üksustele edasisaatmiseks vastavalt käesolevale määrusele, ning see kustutatakse ruuterist viivitamata, lõplikult ja automaatselt mõlemal järgmisel juhul:

a) kui kooskõlas artikli 12 lõikega 3 leiab kinnitust, et eelteabe ja muu broneeringuinfo edasisaatmine asjaomastele broneeringuinfo üksustele on lõpule viidud;

b) kui eelteave või muu broneeringuinfo on seotud muude ELi-siseste lendudega kui need, mis on hõlmatud artikli 12 lõikes 4 osutatud loeteludega.

Ruuter teavitab automaatselt eu-LISAt ja broneeringuinfo üksusi kõnealuste ELi-siseste lendude viivitamatust kustutamisest, nagu on osutatud punktis b.

Artikkel 15

Eelteabe ja muu broneeringuinfo töötlemine broneeringuinfo üksuste poolt

Broneeringuinfo üksustele käesoleva määruse kohaselt edasisaadetud eelteavet ja muud broneeringuinfot töötlevad broneeringuinfo üksused kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/681, eelkõige seoses normidega, mis käsitlevad eelteabe ja muu broneeringuinfo töötlemist broneeringuinfo üksuste poolt, sealhulgas normidega, mis on sätestatud nimetatud direktiivi artiklites 6, 10, 12 ja 13, ning üksnes terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamise, avastamise, uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil.

Broneeringuinfo üksused ega muud pädevad asutused ei töötle eelteavet ja muud broneeringuinfot mingil juhul direktiivi (EL) 2016/680 artikli 11 lõikes 3 osutatud profiilianalüüsi eesmärgil.

Artikkel 16

Meetmed, mida kohaldatakse juhul, kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu

1. Kui ruuteri kasutamine eelteabe või muu broneeringuinfo edasisaatmiseks ei ole ruuteri tõrke tõttu tehniliselt võimalik, teavitab eu-LISA sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt lennuettevõtjaid ja broneeringuinfo üksusi. Sel juhul võtab eu-LISA viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata lennuettevõtjatele ja broneeringuinfo üksustele.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 5 lõiget 1 seni, kuni eelteabe või muu broneeringuinfo edastamine ruuterile on tehniliselt võimatu. Lennuettevõtjad säilitavad eelteavet ja muud broneeringuinfot seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, edastavad lennuettevõtjad andmed kooskõlas artikli 5 lõikega 1 ruuterile.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu on broneeringuinfo üksustel vaja viivitamata saada eelteavet või muud broneeringuinfot ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad broneeringuinfo üksused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe või muu broneeringuinfo otse broneeringuinfo üksustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Broneeringuinfo üksused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet või muud broneeringuinfot kooskõlas direktiivis (EL) 2016/681 sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 12 lõikega 3 on kinnitatud, et eelteabe või muu broneeringuinfo ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele broneeringuinfo üksusele on lõpule viidud, kustutab broneeringuinfo üksus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe või muu broneeringuinfo viivitamata.

2. Kui ruuteri kasutamine eelteabe või muu broneeringuinfo edasisaatmiseks ei ole tehniliselt võimalik liikmesriigi artiklis 23 osutatud süsteemide või taristu tõrke tõttu, teavitab selle liikmesriigi broneeringuinfo üksus sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt teisi broneeringuinfo üksusi, eu-LISAt ja komisjoni. Sel juhul võtab liikmesriik viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata teistele broneeringuinfo üksustele, eu-LISA-le ja komisjonile. Ruuter säilitab eelteavet ja muud broneeringuinfot seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, saadab ruuter andmed kooskõlas artikli 12 lõikega 1 edasi.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu broneeringuinfo üksustel on vaja viivitamata saada eelteavet või muud broneeringuinfot ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad broneeringuinfo üksused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe või muu broneeringuinfo otse broneeringuinfo üksustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Broneeringuinfo üksused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet või muud broneeringuinfot kooskõlas direktiivis (EL) 2016/681 sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 12 lõikega 3 on kinnitatud, et vastava eelteabe ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele broneeringuinfo üksusele on lõpule viidud, kustutab broneeringuinfo üksus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe või muu broneeringuinfo viivitamata.

3. Kui ruuteri kasutamine eelteabe või muu broneeringuinfo edastamiseks ei ole tehniliselt võimalik lennuettevõtja artiklis 24 osutatud süsteemide või taristu tõrke tõttu, teavitab kõnealune lennuettevõtja sellest tehnilisest probleemist viivitamata ja automaatselt broneeringuinfo üksusi, eu-LISAt ja komisjoni. Sel juhul võtab lennuettevõtja viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahendamisest viivitamata broneeringuinfo üksustele, eu-LISA-le ja komisjonile.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 5 lõiget 1 seni, kuni eelteabe või muu broneeringuinfo edastamine ruuterile on tehniliselt võimatu. Lennuettevõtjad säilitavad eelteavet ja muud broneeringuinfot seni, kuni tehniline probleem on lahendatud. Niipea kui tehniline probleem on lahendatud, edastavad lennuettevõtjad need andmed kooskõlas artikli 5 lõikega 1 ruuterile.

Kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu, ja erandjuhtudel, mis on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, mille tõttu on broneeringuinfo üksustel vaja viivitamata saada eelteavet või muud broneeringuinfot ajal, mil ruuterit ei ole tehniliselt võimalik kasutada, võivad broneeringuinfo üksused nõuda, et lennuettevõtjad kasutaksid eelteabe või muu broneeringuinfo otse broneeringuinfo üksustele edastamiseks muid asjakohaseid viise, tagades andmete turvalisuse, andmete kvaliteedi ja andmekaitse vajaliku taseme. Broneeringuinfo üksused töötlevad muul asjakohasel viisil saadud eelteavet või muud broneeringuinfot kooskõlas direktiivis (EL) 2016/681 sätestatud normide ja kaitsemeetmetega.

Kui eu-LISA on teatanud, et tehniline probleem on lahendatud, ja kui kooskõlas artikli 12 lõikega 3 on kinnitatud, et eelteabe või muu broneeringuinfo ruuteri kaudu edasisaatmine asjaomasele broneeringuinfo üksusele on lõpule viidud, kustutab broneeringuinfo üksus talle muul asjakohasel viisil saadetud eelteabe või muu broneeringuinfo viivitamata.

Kui tehniline probleem on lahendatud, esitab asjaomane lennuettevõtja viivitamata artiklis 37 osutatud riiklikule eelteabe järelevalveasutusele aruande, mis sisaldab tehnilise probleemi kohta kõiki vajalikke üksikasju, sealhulgas probleemi põhjuseid, ulatust ja tagajärgi ning selle lahendamiseks võetud meetmeid.

4. PEATÜKK

ERISÄTTED, MIS KÄSITLEVAD ISIKUANDMETE KAITSET JA TURVALISUST

Artikkel 17

Logimine

1. Lennuettevõtjad koostavad logid kõigi käesoleva määruse kohaste eelteabega seotud töötlemistoimingute kohta, mille puhul kasutatakse artikli 4 lõikes 7 osutatud automaatvahendeid. Logid hõlmavad eelteabe edastamise kuupäeva, kellaaega ja kohta. Logid ei tohi sisaldada muid isikuandmeid kui teave, mis on vajalik lennuettevõtja asjaomase töötaja tuvastamiseks.

2. eu-LISA peab logisid kõigi töötlemistoimingute kohta, mis on seotud eelteabe ja muu broneeringuinfo edastamise ja edasisaatmisega ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele. Logid hõlmavad järgmist:

a) eelteabe ja muu broneeringuinfo ruuterile edastanud lennuettevõtja;

b) muu broneeringuinfo ruuterile edastanud lennuettevõtja;

c) broneeringuinfo üksused, kellele eelteave ruuteri kaudu edasi saadeti;

d) broneeringuinfo üksused, kellele muu broneeringuinfo ruuteri kaudu edasi saadeti;

e) punktides a–d osutatud edastamise või edasisaatmise kuupäev ja kellaaeg ning edastamise või edasisaatmise koht;

f) eu-LISA töötajate juurdepääs, mis on vajalik ruuteri hooldamiseks, nagu on osutatud artikli 26 lõikes 3;

g) muu nende töötlemistoimingutega seotud teave, mis on vajalik eelteabe ja muu broneeringuinfo turvalisuse ja tervikluse ning töötlemistoimingute seaduslikkuse seireks.

Logid ei tohi sisaldada muid isikuandmeid kui teave, mis on vajalik esimese lõigu punktis f osutatud eu-LISA asjaomase töötaja tuvastamiseks.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud logisid kasutatakse üksnes selleks, et tagada eelteabe ja muu broneeringuinfo turvalisus ja terviklus ning töötlemise seaduslikkus, eelkõige seoses käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisega, sealhulgas karistusmenetlustega nende nõuete rikkumise korral, nagu on sätestatud artiklites 37 ja 38.

4. Lennuettevõtjad ja eu-LISA võtavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta nende poolt lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid loata juurdepääsu ja muude turvariskide eest.

5. Artiklis 37 osutatud riiklikul eelteabe järelevalveasutusel ja broneeringuinfo üksustel on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asjakohastele logidele juurdepääs, kui see on vajalik käesoleva artikli lõikes 3 osutatud eesmärkidel.

6. Lennuettevõtjad ja eu-LISA säilitavad nende poolt lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid ühe aasta vältel alates nende loomisest. Pärast selle ajavahemiku lõppu kustutavad nad logid viivitamata ja lõplikult.

Kui aga logisid on vaja lõikes 3 osutatud eelteabe turvalisuse ja tervikluse või töötlemistoimingute seaduslikkuse seire või tagamise menetluste jaoks ning need menetlused on käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ajavahemiku lõpuks juba alanud, säilitavad lennuettevõtjad ja eu-LISA logisid nii kaua, kui see on nende menetluste jaoks vajalik. Sellisel juhul kustutavad nad logid kohe, kui need ei ole nimetatud menetluste jaoks enam vajalikud.

Artikkel 18

Andmekaitsekohustused

1. Isikuandmetena käsitatava eelteabe ja muu broneeringuinfo töötlemisel seoses nende andmete kogumise ja ruuterile edastamisega käesoleva määruse alusel on lennuettevõtjad vastutavad töötlejad määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses.

2. Iga liikmesriik määrab pädeva asutuse, kes täidab vastutava töötleja ülesandeid vastavalt käesolevale artiklile. Liikmesriigid annavad nendest asutustest komisjonile, eu-LISA-le ja teistele liikmesriikidele teada.

Ruuteris toimuval isikuandmete töötlemisel on kõik liikmesriikide määratud pädevad asutused vastavalt direktiivi (EL) 2016/680 artiklile 21 kaasvastutavad töötlejad.

3. Isikuandmetena käsitatava eelteabe ja muu broneeringuinfo käesoleva määruse kohasel töötlemisel ruuteri kaudu, sealhulgas andmete edasisaatmisel ruuterist broneeringuinfo üksustele ja andmete tehnilistel põhjustel ruuteris säilitamisel, on eu-LISA volitatud töötleja direktiivi (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 12 tähenduses. eu-LISA tagab, et ruuterit käitatakse vastavalt käesolevale määrusele.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks kaasvastutavate töötlejate ülesanded ning kaasvastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate asjaomased kohustused. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 19

Reisijate teavitamine

Kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 13 annavad lennuettevõtjad käesoleva määrusega hõlmatud lendude reisijatele teavet nende isikuandmete kogumise eesmärgi, kogutud isikuandmete liigi, isikuandmete saajate ja reisijate kui andmesubjektide õiguste kasutamise võimaluste kohta.

See teave edastatakse reisijatele kirjalikult ja kergesti kättesaadavas vormingus broneerimise ja lennule registreerimise ajal, olenemata sellest, milliseid vahendeid isikuandmete kogumiseks lennule registreerimise ajal vastavalt artiklile 4 kasutatakse.

Artikkel 20

Turvalisus

1. eu-LISA tagab tema poolt käesoleva määruse alusel töödeldava eelteabe ja muu broneeringuinfo, eelkõige isikuandmetena käsitatavate andmete turvalisuse ja krüpteerimise. Broneeringuinfo üksused ja lennuettevõtjad tagavad nende poolt käesoleva määruse alusel töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse. eu-LISA, broneeringuinfo üksused ja lennuettevõtjad teevad nimetatud turvalisuse tagamiseks omavahel vastavalt oma kohustustele ja kooskõlas liidu õigusega koostööd.

2. eu-LISA tagab liikmesriikide poolt artikli 12 lõike 4 kohaselt valitud lendude ja marsruutidega seotud andmete turvalisuse ja konfidentsiaalsuse. Broneeringuinfo üksused ja lennuettevõtjad tagavad nende poolt käesoleva määruse alusel töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse. eu-LISA, broneeringuinfo üksused ja lennuettevõtjad teevad nimetatud turvalisuse tagamiseks omavahel vastavalt oma kohustustele ja kooskõlas liidu õigusega koostööd.

3. eu-LISA võtab vajalikud meetmed ruuteri ning ruuteri kaudu edasi saadetava eelteabe ja muu broneeringuinfo, eelkõige isikuandmetena käsitatavate andmete turvalisuse tagamiseks, ning koostab, rakendab ja ajakohastab selleks muu hulgas korrapäraselt turbekava, talitluspidevuse kava ja avariiitaastekava, et:

a) füüsiliselt kaitsta ruuterit ning koostada muu hulgas selle kriitilise tähtsusega komponentide kaitseks erandolukorra kavad;

b) hoida eelkõige asjakohaste krüptimismeetodite abil ära eelteabe ja muu broneeringuinfo loata töötlemine, sealhulgas loata juurdepääs sellele ning eelteabe ja muu broneeringuinfo kopeerimine, muutmine ja kustutamine ruuterile edastamise ja sellest edasisaatmise ajal ning eelteabe ja muu broneeringuinfo ruuteris säilitamise ajal, kui see on edasisaatmise lõpuleviimiseks vajalik;

c) tagada, et ruuterile juurdepääsu luba omavatel isikutel on juurdepääs ainult nende juurdepääsuloaga hõlmatud andmetele;

d) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, millistele broneeringuinfo üksustele on ruuteri kaudu eelteavet või muud broneeringuinfot edasi saadetud;

e) teatada haldusnõukogule nõuetekohaselt kõikidest ruuteri tõrgetest;

f) jälgida käesolevas artiklis ja määruses (EL) 2018/1725 nõutavate turbemeetmete tulemuslikkust ning neid hinnata ja ajakohastada, kui see on tehnoloogilist või rakendusalast arengut arvesse võttes vajalik.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud meetmed ei mõjuta määruse (EL) 2016/679 artiklit 32, määruse (EL) 2018/1725 artiklit 33 ega direktiivi (EL) 2016/680 artiklit 29.

Artikkel 21

Siseseire

Lennuettevõtjad ja broneeringuinfo üksused peavad ise seirama, kas nad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, eelkõige seda, kuidas nad töötlevad isikuandmetena käsitatavat eelteavet. Lennuettevõtjate puhul hõlmab seire artiklis 17 osutatud logide sagedast kontrollimist.

Artikkel 22

Isikuandmete kaitse auditid

1. Direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 41 osutatud sõltumatud järelevalveasutused auditeerivad vähemalt kord nelja aasta jooksul isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemise toiminguid, mida broneeringuinfo üksused käesoleva määruse kohaldamisel teevad. Liikmesriigid tagavad, et nende sõltumatutel järelevalveasutustel on neile käesoleva määrusega antud ülesannete täitmiseks piisavalt ressursse ja oskusteavet.

2. Euroopa Andmekaitseinspektor auditeerib vähemalt kord aastas kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega isikuandmetena käsitatava eelteabe ja muu broneeringuinfo töötlemise toiminguid, mida eu-LISA käesoleva määruse kohaldamisel teeb. Selle auditi aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele ja eu-LISA-le. eu-LISA-le antakse võimalus esitada enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.

3. Seoses lõikes 2 osutatud töötlemistoimingutega esitab eu-LISA taotluse korral Euroopa Andmekaitseinspektorile nõutud teabe, annab Euroopa Andmekaitseinspektorile juurdepääsu kõikidele tema taotletavatele dokumentidele ja artikli 17 lõikes 2 osutatud logidele ning lubab Euroopa Andmekaitseinspektoril igal ajal pääseda kõigisse oma ruumidesse.

5. PEATÜKK

RUUTERIGA SEOTUD KÜSIMUSED

Artikkel 23

Broneeringuinfo üksuste ühendused ruuteriga

1. Liikmesriigid tagavad, et nende broneeringuinfo üksused on ruuteriga ühendatud. Nad tagavad, et nende riigisisesed süsteemid ja taristu on käesoleva määruse kohaselt edastatava eelteabe ja muu broneeringuinfo vastuvõtmiseks ja edasiseks töötlemiseks ruuteriga liidestatud.

Liikmesriigid tagavad, et ruuteriga ühendus ja liidestamine võimaldab nende broneeringuinfo üksustel kõnealust eelteavet ja muud broneeringuinfot vastu võtta ja töödelda ning asjaomast teavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti vahetada.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteriga liidestamiseks vajalikud üksikasjalikud normid, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 24

Lennuettevõtjate ühendused ruuteriga

1. Lennuettevõtjad tagavad, et neil on ruuteriga ühendus. Nad tagavad, et nende süsteemid ja taristu on ruuteriga liidestatud, et käesoleva määruse kohaselt ruuterile eelteavet ja muud broneeringuinfot edastada.

Lennuettevõtjad tagavad, et ruuteriga ühendus ja liidestamine võimaldab neil kõnealust eelteavet ja muud broneeringuinfot edastada ning asjaomast teavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti vahetada. Selleks testivad lennuettevõtjad eelteabe ja muu broneeringuinfo ruuterile edastamist koostöös eu-LISAga vastavalt artikli 27 lõikele 3.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteriga liidestamiseks vajalikud üksikasjalikud normid, sealhulgas andmeturbenõuete kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri kavandamise ja arendusega

1. eu-LISA vastutab ruuteri füüsilise arhitektuuri kavandamise, sealhulgas tehniliste spetsifikatsioonide koostamise eest.

2. eu-LISA vastutab ruuteri arenduse, sealhulgas ruuteri tööks vajalike tehniliste kohanduste eest.

Ruuteri arendus hõlmab tehniliste spetsifikatsioonide väljatöötamist ja rakendamist, testimist ning arendusetapi üldist projektijuhtimist ja koordineerimist.

3. eu-LISA tagab, et ruuter kavandatakse ja töötatakse välja nii, et see täidab käesolevas määruses kindlaks määratud funktsioone, ning et see rakendatakse tööle niipea kui võimalik pärast seda, kui komisjon on vastu võtnud käesoleva määruse artikli 4 lõikes 12, artikli 5 lõikes 3 ja artikli 7 lõikes 2 sätestatud delegeeritud õigusaktid ning artikli 11 lõikes 5, artikli 12 lõikes 4, artikli 23 lõikes 2 ja artikli 24 lõikes 2 sätestatud rakendusaktid ning direktiivi (EL) 2016/681 artikli 16 lõikes 3 sätestatud rakendusaktid, ning pärast andmekaitsealase mõjuhinnangu tegemist kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 35.

4. eu-LISA annab broneeringuinfo üksustele, liikmesriikide muudele asjaomastele asutustele ja lennuettevõtjatele vastavustestide komplekti. Vastavustestide komplekt sisaldab testkeskkonda, simulaatorit, testandmete kogumeid ja testimise kava. Vastavustestide komplekt võimaldab lõigetes 5 ja 6 osutatud ruuteri põhjalikku testimist ning jääb kättesaadavaks ka pärast sellise testimise lõpetamist.

5. Kui eu-LISA on seisukohal, et eelteabega seotud arendusetapp on lõpule viidud, korraldab ta põhjendamatu viivituseta ja koostöös broneeringuinfo üksuste ning liikmesriikide muude asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjatega ruuteri põhjaliku testimise ning teavitab komisjoni selle tulemustest.

6. Kui eu-LISA on seisukohal, et muu broneeringuinfoga seotud arendusetapp on lõpule viidud, korraldab ta põhjendamatu viivituseta ruuteri põhjaliku testimise, et tagada ruuteri ning lennuettevõtjate ja broneeringuinfo üksuste vaheliste ühenduste töökindlus, muu broneeringuinfo nõutud standardiseeritud edasisaatmine lennuettevõtjate poolt ning muu broneeringuinfo edastamine ja edasisaatmine vastavalt direktiivi (EL) 2016/681 artiklile 16, sealhulgas kõnealuse direktiivi artikli 16 lõigetes 2 ja 3 osutatud ühiste protokollide ja toetatavate standardiseeritud andmevormingute kasutamine, et tagada muu broneeringuinfo loetavus. Testimine tehakse koostöös broneeringuinfo üksuste ning liikmesriikide muude asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjatega. eu-LISA teavitab komisjoni nende testide tulemustest.

Artikkel 26

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri majutuse ja tehnilise haldamisega

1. eu-LISA majutab ruuterit oma tehnilistes keskustes.

2. eu-LISA vastutab ruuteri tehnilise haldamise, sealhulgas selle hoolduse ja tehnilise arenduse eest, et tagada ruuteri kaudu eelteabe ja muu broneeringuinfo turvaline, tulemuslik ja kiire edasisaatmine kooskõlas käesoleva määrusega.

Ruuteri tehniline haldamine hõlmab kõigi selliste ülesannete täitmist ja kõigi selliste tehniliste lahenduste kasutuselevõttu, mis on vajalikud ruuteri nõuetekohaseks toimimiseks kooskõlas käesoleva määrusega katkematult 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas. See hõlmab hooldust ja tehnilist arendustööd, mis on vajalik, et tagada ruuteri toimimine rahuldaval tehnilisel tasemel, eelkõige seoses eelteabe ja muu broneeringuinfo edasisaatmise funktsiooni kättesaadavuse, täpsuse ja usaldusväärsusega kooskõlas tehniliste spetsifikatsioonide ning võimaluse korral broneeringuinfo üksuste ja lennuettevõtjate operatiivvajadustega.

3. eu-LISA töötajatel ei tohi olla juurdepääsu ruuteri kaudu edasisaadetavale eelteabele ega muule broneeringuinfole. See keeld ei välista siiski sellise juurdepääsu andmist eu-LISA töötajatele juhul, kui see on rangelt vajalik ruuteri hooldamiseks ja tehniliseks haldamiseks.

4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 ja nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ([22]) kehtestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kohaldab eu-LISA asjakohaseid ametisaladuse hoidmise reegleid või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi oma töötajate suhtes, kellel on vaja ruuteri kaudu edasi saadetud eelteabega või muu broneeringuinfoga töötada. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

Artikkel 27

eu-LISA tugiülesanded seoses ruuteriga

1. eu-LISA pakub taotluse korral broneeringuinfo üksustele, liikmesriikide muudele asjaomastele asutustele ja lennuettevõtjatele ruuteri tehnilise kasutamise, sellega ühenduse loomise ja selle liidestamise alast koolitust.

2. eu-LISA pakub broneeringuinfo üksustele tuge seoses eelteabe ja muu broneeringuinfo vastuvõtmisega ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele, eelkõige seoses artiklite 12 ja 23 kohaldamisega.

3. Kooskõlas artikli 24 lõikega 1 testib eu-LISA koostöös lennuettevõtjatega eelteabe ja muu broneeringuinfo ruuterile edastamist, kasutades artikli 25 lõikes 4 osutatud vastavustestide komplekti.

6. PEATÜKK

JUHTIMINE

Artikkel 28

Programminõukogu

1. eu-LISA haldusnõukogu moodustab hiljemalt 28. jaanuariks 2025 programminõukogu. See koosneb kümnest liikmest, kellest:

a) seitse liiget nimetab eu-LISA haldusnõukogu oma liikmete või asendusliikmete hulgast;

b) üks on artiklis 29 osutatud eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma esimees;

c) üks on eu-LISA töötaja, kelle nimetab ametisse eu-LISA tegevdirektor, ja

d) üks on komisjoni nimetatud liige.

Punktis a osutatud eu-LISA haldusnõukogu nimetatavad liikmed valitakse üksnes nende liikmesriikide liikmete või asendusliikmete hulgast, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse.

2. Programminõukogu koostab oma töökorra, mille võtab vastu eu-LISA haldusnõukogu.

Eesistujaks on liikmesriik, kes on programminõukogu liige.

3. Programminõukogu teeb järelevalvet eu-LISA ruuteri kavandamise ja arendusega seotud ülesannete tulemusliku täitmise üle kooskõlas artikliga 25.

Programminõukogu taotlusel esitab eu-LISA ruuteri kavandamise ja arenduse kohta, sealhulgas eu-LISA poolt eraldatud vahendite kohta üksikasjaliku ja ajakohastatud teabe.

4. Programminõukogu esitab korrapäraselt, ent vähemalt kolm korda kvartalis, eu-LISA haldusnõukogule kirjalikud aruanded ruuteri kavandamisel ja arendusel tehtud edusammude kohta.

5. Programminõukogul ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

6. Programminõukogu lõpetab tegevuse käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 45 teises lõigus.

([22]) EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

Artikkel 29

Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm

1. Alates 28. jaanuarist 2025 annab määruse (EL) 2018/1726 artikli 27 lõike 1 punkti de kohaselt loodud eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm eu-LISA haldusnõukogule eelteabe ja broneeringuinfoga seotud vajalikku eksperditeavet, eelkõige seoses selle aasta tööprogrammi ja tegevuse aastaaruande koostamisega.

2. Võimaluse korral esitab eu-LISA eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühmale artikli 25 lõigetes 1, 2 ja 4 osutatud tehniliste spetsifikatsioonide ja vastavustestide komplektide versioonid, samuti vaheversioonid.

3. Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühm täidab järgmisi ülesandeid:

a) annab eu-LISA-le ja programminõukogule eksperditeavet ruuteri kavandamise ja arenduse kohta kooskõlas artikliga 25;

b) annab eu-LISA-le eksperditeavet ruuteri majutuse ja tehnilise haldamise kohta kooskõlas artikliga 26;

c) esitab programminõukogule selle taotluse korral arvamuse ruuteri kavandamisel ja arendusel tehtud edusammude kohta, sealhulgas lõikes 2 osutatud tehniliste spetsifikatsioonide ja vastavustestide komplektidega seotud edusammude kohta.

4. Eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühmal ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

Artikkel 30

Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm

1. eu-LISA haldusnõukogu moodustab käesoleva määruse kohaldamise asjakohaseks alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 45 teises lõigus, eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma.

2. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm võimaldab liikmesriikide asjaomastel asutustel ja lennuettevõtjatel suhelda tehnilistes küsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate ülesannete ja kohustustega.

3. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühm koosneb liikmesriikide asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjate esindajatest, eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma esimehest ja eu-LISA ekspertidest.

4. eu-LISA haldusnõukogu kehtestab pärast eelteabe-broneeringuinfo nõuanderühma arvamuse saamist eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma töökorra.

5. Kui seda peetakse vajalikuks, võib eu-LISA haldusnõukogu luua ka eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühma allrühmi, et arutada konkreetseid tehnilisi küsimusi, mis on seotud liikmesriikide asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjate käesoleva määruse kohaste vastavate ülesannete ja kohustustega.

6. Eelteabe-broneeringuinfo kontaktrühmal, sealhulgas selle allrühmadel, ei ole otsustuspädevust ega volitusi eu-LISA haldusnõukogu või selle liikmeid esindada.

Artikkel 31

Eelteabe eksperdirühm

1. Komisjon moodustab käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 45 teise lõigu punktis a, kooskõlas komisjoni eksperdirühmade loomist ja toimimist käsitlevate horisontaalsete reeglitega eelteabe eksperdirühma.

2. Eelteabe eksperdirühm võimaldab liikmesriikide asjaomastel asutustel omavahel ning liikmesriikide asjaomastel asutustel ja lennuettevõtjatel suhelda poliitikaküsimustes, mis on seotud käesolevast määrusest tulenevate ülesannete ja kohustustega, sealhulgas seoses artiklis 38 osutatud karistustega.

3. Eelteabe eksperdirühma juhib komisjon ja see luuakse kooskõlas komisjoni eksperdirühmade loomist ja toimimist reguleerivate horisontaalsete reeglitega. See koosneb liikmesriikide asjaomaste asutuste esindajatest, lennuettevõtjate esindajatest ja eu-LISA ekspertidest. Eelteabe eksperdirühm võib kutsuda oma töös osalema sidusrühmi, eelkõige Euroopa Parlamendi, Euroopa Andmekaitseinspektori ja sõltumatute riiklike järelevalveasutuste esindajaid, kui see on tema ülesannete täitmiseks asjakohane.

4. Eelteabe eksperdirühm täidab oma ülesandeid kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega. Komisjon avaldab eelteabe eksperdirühma koosolekute protokollid ja muud asjakohased dokumendid komisjoni veebisaidil.

Artikkel 32

eu-LISA, Euroopa Andmekaitseinspektori, riiklike järelevalveasutuste ja liikmesriikide kulud

1. eu-LISA kulud, mis on seotud ruuteri loomise ja käitamisega käesoleva määruse alusel, kaetakse liidu üldeelarvest.

2. Kulusid, mida liikmesriigid kannavad seoses käesoleva määruse rakendamisega, eelkõige seoses ruuteriga artiklis 23 osutatud ühenduse loomise ja ruuteri liidestamisega, toetatakse liidu üldeelarvest kooskõlas kohaldatavates liidu õigusaktides sätestatud rahastamiskõlblikkuse normidega ja kaasrahastamise määradega.

3. Euroopa Andmekaitseinspektori kulud, mis on seotud talle käesoleva määrusega antud ülesannetega, kaetakse liidu üldeelarvest.

4. Sõltumatute riiklike järelevalveasutuste kulud, mis on seotud neile käesoleva määrusega antud ülesannetega, katavad liikmesriigid.

Artikkel 33

Ruuteriga seotud vastutus

Kui ruuterile tekitatakse kahju seetõttu, et liikmesriik või lennuettevõtja ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, loetakse see liikmesriik või lennuettevõtja vastavalt kohaldatavas liidu või liikmesriigi õiguses sätestatule kõnealuse kahju eest vastutavaks, välja arvatud juhul ja sellises ulatuses, kui on tõendatud, et eu-LISA, muu liikmesriik või muu lennuettevõtja ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju minimeerimiseks.

Artikkel 34

Ruuteri töölerakendamine seoses eelteabega

Pärast seda, kui eu-LISA on teavitanud komisjoni artikli 25 lõikes 5 osutatud ruuteri põhjaliku testimise edukast lõpuleviimisest, määrab komisjon rakendusaktiga ja põhjendamatu viivituseta kindlaks kuupäeva, mil ruuter seoses eelteabega tööle rakendatakse. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimeses lõigus osutatud kuupäev, mille komisjon kindlaks määrab, ei tohi olla hilisem kui 30 päeva pärast nimetatud rakendusakti vastuvõtmist.

Artikkel 35

Ruuteri töölerakendamine seoses muu broneeringuinfoga

Pärast seda, kui eu-LISA on teavitanud komisjoni artikli 25 lõikes 6 osutatud ruuteri põhjaliku testimise edukast lõpuleviimisest, sealhulgas ruuteri ning lennuettevõtjate ja broneeringuinfo üksuste vaheliste ühenduste usaldusväärsusest ning lennuettevõtjate edastatud ja ruuteri poolt direktiivi (EL) 2016/681 artikli 16 kohases vajalikus standardvormingus

edasi saadetud muu broneeringuinfo loetavusest, määrab komisjon rakendusaktiga põhjendamatu viivituseta kindlaks kuupäeva, millest alates ruuter seoses muu broneeringuinfoga tööle rakendatakse. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 42 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimeses lõigus osutatud kuupäev, mille komisjon kindlaks määrab, ei tohi olla hilisem kui 30 päeva pärast nimetatud rakendusakti vastuvõtmist.

Artikkel 36

Ruuteri vabatahtlik kasutamine

1. Lennuettevõtjatel on õigus kasutada ruuterit direktiivi 2004/82/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe või direktiivi (EL) 2016/681 artikli 8 kohaselt kogutud broneeringuinfo edasisaatmiseks ühele või mitmele vastutavale broneeringuinfo üksusele kooskõlas nimetatud direktiividega, kui asjaomane liikmesriik on sellise kasutamisega nõustunud, alates kõnealuse liikmesriigi määratud asjakohasest kuupäevast. Kõnealune liikmesriik annab nõusoleku alles pärast seda, kui on kindlaks teinud, et eelkõige tema enda broneeringuinfo üksuse ja asjaomase lennuettevõtja ühendus ruuteriga võimaldab teavet edasi saata seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti.

2. Kui lennuettevõtja alustab käesoleva artikli lõike 1 kohast ruuteri kasutamist, jätkab ta ruuteri kasutamist sellise teabe edasisaatmiseks asjaomase liikmesriigi broneeringuinfo üksusele kuni käesoleva määruse kohaldamise asjakohase alguskuupäevani, millele on osutatud artikli 45 teises lõigus. Selline kasutamine lõpetatakse alates kõnealuse liikmesriigi määratud asjakohasest kuupäevast, kui see liikmesriik leiab, et lõpetamiseks on olemas objektiivsed põhjused, ning ta on lennuettevõtjat sellest teavitanud.

3. Asjaomane liikmesriik:

a) konsulteerib eu-LISAga enne lõike 1 kohast ruuteri vabatahtliku kasutamisega nõustumist;

b) annab asjaomasele lennuettevõtjale võimaluse kommenteerida oma kavatsust selline kasutamine lõike 2 kohaselt lõpetada ning konsulteerib asjakohasel juhul selles küsimuses ka eu-LISAga, välja arvatud igakülgselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel;

c) teavitab eu-LISAt ja komisjoni viivitamata igast kasutuselevõtust, millega ta on nõustunud, ja igast sellise kasutamise lõpetamisest, esitades kogu vajaliku teabe, sealhulgas olenevalt kohaldatavast juhust kasutuselevõtu kuupäeva või kasutamise lõpetamise kuupäeva ja põhjused.

7. PEATÜKK

JÄRELEVALVE, KARISTUSED, STATISTIKA JA KÄSIRAAMAT

Artikkel 37

Riiklik eelteabe järelevalveasutus

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu riiklikku eelteabe järelevalveasutust, kes vastutavad nende territooriumil käesoleva määruse sätete lennuettevõtjate poolse kohaldamise seire ja nende sätete järgimise tagamise eest.

2. Liikmesriigid tagavad, et riiklikel eelteabe järelevalveasutustel on olemas kõik vajalikud vahendid ning uurimis- ja täitevolitused käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas asjakohasel juhul artiklis 38 osutatud karistuste määramiseks. Liikmesriigid tagavad, et riiklikule eelteabe järelevalveasutusele antud volituste kasutamisel kohaldatakse asjakohaseid kaitsemeetmeid kooskõlas liidu õigusega tagatud põhiõigustega.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile artikli 45 teises lõigus osutatud käesoleva määruse kohaldamise asjakohaseks alguskuupäevaks nende poolt käesoleva artikli lõike 1 kohaselt määratud asutuste nimed ja kontaktandmed. Nad teatavad komisjonile viivitamata kõigist eelnevaga seotud edasistest muudatustest.

4. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679 artiklis 51, direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 41 ega direktiivi (EL) 2016/681 artiklis 15 osutatud järelevalveasutuste volitusi.

Artikkel 38

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt käesoleva määruse asjaomase kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 45 teises lõigus, nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

3. Liikmesriigid tagavad, et karistuse määramise üle otsustamisel ning karistuste liigi ja määra kindlaksmääramisel võtavad riiklikud eelteabe järelevalveasutused arvesse asjakohaseid asjaolusid, mis võivad hõlmata järgmist:

a) rikkumise laad, raskusaste ja kestus;

b) lennuettevõtja süü ulatus;

c) lennuettevõtja varasemad rikkumised;

d) lennuettevõtja pädevate asutustega tehtava koostöö üldine tase;

e) lennuettevõtja suurus, näiteks aastas veetavate reisijate arv;

f) asjaolu, kas teised riiklikud eelteabe järelevalveasutused on samale lennuettevõtjale sama rikkumise eest juba karistusi määranud.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui eelteabe edastamine kooskõlas artikli 5 lõikega 1 jäetakse korduvalt tegemata, kohaldatakse proportsionaalset rahalist karistust, mille summa on kuni 2 % lennuettevõtja eelmise majandusaasta kogukäibest. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas määruses sätestatud muude kohustuste täitmata jätmise korral kohaldatakse proportsionaalseid karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi.

Artikkel 39

Statistika

1. Käesoleva määruse rakendamise ja kohaldamise seire toetamiseks avaldab eu-LISA lõigetes 5 ja 6 osutatud statistilisele teabele tuginedes kord kvartalis statistika ruuteri toimimise kohta ja selle kohta, kuidas lennuettevõtjad käesolevas määruses sätestatud kohustusi täidavad. Nimetatud statistika ei tohi võimaldada isikute tuvastamist.

2. Lõikes 1 sätestatud eesmärgil saadab ruuter lõigetes 5 ja 6 loetletud andmed automaatselt edasi aruandluse ja statistika keskhoidlale.

3. Käesoleva määruse rakendamise ja kohaldamise seire toetamiseks koondab eu-LISA iga aasta statistilised andmed eelneva aasta aastaaruandesse. Ta avaldab kõnealuse aastaaruande ning edastab selle Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, Euroopa Andmekaitseinspektorile, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile ning artiklis 37 osutatud riiklikele eelteabe järelevalveasutustele. Aastaaruandes ei avalikustata konfidentsiaalseid töömeetodeid ega seata ohtu liikmesriikide pädevate asutuste käimasolevaid uurimisi.

4. eu-LISA esitab komisjoni taotlusel statistika käesoleva määruse rakendamisega seotud konkreetsete aspektide kohta ja lõike 3 kohase statistika.

5. Aruandluse ja statistika keskhoidla teeb eu-LISA-le kättesaadavaks järgmise statistilise teabe, mis on vajalik artiklis 44 osutatud aruandluse jaoks ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks, ilma et selline eelteavet käsitlev statistika võimaldaks asjaomaste reisijate kohta tuvastada järgmist:

a) kas tegemist on reisija või meeskonnaliikme andmetega;

b) reisija või meeskonnaliikme kodakondsus, sugu ja sünniaasta;

c) pardalemineku kuupäev ja algne koht, väljumise kuupäev ja lähtelennujaam ning saabumise kuupäev ja sihtlennujaam;

d) reisidokumendi liik, väljaandjariigi kolmetäheline kood ja reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;

e) samale lennule registreeritud reisijate arv;

f) lendu teostava lennuettevõtja kood;

g) kas tegemist on regulaar- või mitteregulaarlennuga;

h) kas eelteave edastati kohe pärast pardalemineku lõppemist;

i) kas reisija isikuandmed on täpsed, täielikud ja ajakohastatud;

j) eelteabe kogumiseks kasutatud tehnilised vahendid.

6. Aruandluse ja statistika keskhoidla teeb eu-LISA-le kättesaadavaks järgmise statistilise teabe, mis on vajalik artiklis 44 osutatud aruandluse jaoks ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks, ilma et selline muud broneeringuinfot käsitlev statistika võimaldaks asjaomaseid reisijaid tuvastada:

a) kuupäev ja kellaaeg, mil ruuter broneeringuinfo sõnumi kätte sai;

b) konkreetse broneeringuinfo sõnumi reisimarsruudis sisalduv lennuteave;

c) konkreetses broneeringuinfo sõnumis sisalduv koodijagamise teave.

7. eu-LISA säilitab käesoleva artikli lõigetes 5 ja 6 osutatud andmeid artiklis 44 osutatud aruandluse ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks aruandluse ja statistika keskhoidlas. Ta säilitab neid andmeid vastavalt lõikele 2 viis aastat, tagades samal ajal, et nende andmete abil ei ole võimalik asjaomaseid reisijaid tuvastada. Aruandluse ja statistika keskhoidla teeb kohandatavad aruanded ja statistika käesoleva artikli lõikes 5 osutatud eelteabe ja käesoleva artikli lõikes 6 osutatud muu broneeringuinfo andmete kohta kättesaadavaks broneeringuinfo üksuste ja liikmesriikide muude asjaomaste asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele käesoleva määruse rakendamiseks ja selle kohaldamise seireks.

8. Käesoleva artikli lõigetes 5 ja 6 osutatud andmete kasutamine ei tohi kaasa tuua direktiivi (EL) 2016/680 artikli 11 lõikes 3 osutatud üksikisikute profiilianalüüsi ega isikute diskrimineerimist harta artiklis 21 loetletud alustel. Käesoleva artikli lõigetes 5 ja 6 osutatud andmeid ei tohi kasutada nende võrdlemiseks ega vastavusse viimiseks isikuandmetega ega nende kombineerimiseks isikuandmetega.

9. Menetlused, mille eu-LISA kehtestab ruuteri arenduse ja toimimise seireks vastavalt määruse (EL) 2019/818 artikli 39 lõikele 2, hõlmavad võimalust koostada kõnealuse seire tagamiseks korrapärast statistikat.

Artikkel 40

Praktiline käsiraamat

Komisjon koostab tihedas koostöös broneeringuinfo üksuste, liikmesriikide muude asjaomaste asutuste, lennuettevõtjate ja asjaomaste liidu organite ja asutustega praktilise käsiraamatu, mis sisaldab suuniseid, soovitusi ja häid tavasid käesoleva määruse rakendamiseks, sealhulgas põhiõiguste järgimise ja artikli 38 kohaselt kehtestatud karistuste kohta, ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

Praktilises käsiraamatus võetakse arvesse muid asjakohaseid käsiraamatud.

Komisjon võtab praktilise käsiraamatu vastu soovituse vormis.

8. PEATÜKK

SEOS MUUDE KEHTIVATE ÕIGUSAKTIDEGA

Artikkel 41

Määruse (EL) 2019/818 muutmine

Määruse (EL) 2019/818 artikli 39 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. SISi, Eurodaci ja ECRIS-TCNi eesmärkide toetamiseks ning süsteemiüleste statistiliste andmete ja analüütilise aruandluse esitamiseks poliitika, tegevuse ja andmete kvaliteediga seotud eesmärkidel luuakse kooskõlas asjaomaste nimetatud süsteeme reguleerivate õigusaktidega aruandluse ja statistika keskhoidla. Aruandluse ja statistika keskhoidla toetab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2025/13 (*) eesmärke.

2. eu-LISA loob ja rakendab aruandluse ja statistika keskhoidla, mida ta haldab oma tehnilistes keskustes ning mis sisaldab määruse (EL) 2018/1862 artiklis 74 ja määruse (EL) 2019/816 artiklis 32 osutatud andmeid ja statistikat, mis on ELi infosüsteemi poolt loogiliselt eraldatud. eu-LISA kogub ka andmeid ja statistikat määruse (EL) 2025/13 artikli 39 lõikes 1 osutatud ruuterist. Määruse (EL) 2018/1862 artiklis 74, määruse (EL) 2019/816 artiklis 32 ja määruse (EL) 2025/13 artikli 13 lõikes 1 osutatud ametiasutustele antakse aruandluse ja statistika keskhoidlale kontrollitud turvaline juurdepääs spetsiifiliste kasutajaprofiilide kaudu üksnes aruandluse ja statistika koostamise eesmärgil.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2025/13 reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/818 (ELT L, 2025/13, 8.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).“

9. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 42

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 43

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 4 lõigetes 11 ja 12, artikli 5 lõikes 4 ja artikli 7 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 28. jaanuarist 2025. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

Artikli 4 lõike 11 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti puhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu on esitanud käesoleva artikli lõike 6 alusel vastuväite, ei tohi Euroopa Parlament ega nõukogu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vaikimisi pikendamisele vastu olla.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 4 lõikes 12, artikli 5 lõikes 4 ja artikli 7 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 4 lõike 11 või 12, artikli 5 lõike 4 või artikli 7 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 44

Seire ja hindamine

1. eu-LISA tagab, et oleks kehtestatud kord ruuteri arengu seiramiseks, pidades silmas kavandamise ja kuludega seotud eesmärke, ning ruuteri toimimise seiramiseks, pidades silmas eesmärke, mis on seotud tehniliste tulemuste, kulutasuvuse, turvalisuse ja teenuse kvaliteediga.

2. eu-LISA koostab hiljemalt 29. jaanuariks 2026 ja seejärel ruuteri arendusetapis igal aastal ruuteri arenduse seisu kohta aruande ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. See aruanne sisaldab üksikasjalikku teavet kantud kulude kohta ja kõigi riskide kohta, mis võivad mõjutada üldkulusid, mis kantakse liidu üldeelarvest kooskõlas artikliga 32.

3. Pärast ruuteri töölerakendamist koostab eu-LISA aruande, milles selgitatakse üksikasjalikult eesmärkide, eelkõige planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide saavutamist ning esitatakse võimalike lahknevuste põhjused, ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Komisjon koostab hiljemalt 29. jaanuariks 2029 ja seejärel iga nelja aasta tagant käesoleva määruse üldiseks hindamiseks aruande, sealhulgas eelteabe kogumise vajalikkuse ja lisaväärtuse kohta, hinnates järgmist:

a) käesoleva määruse kohaldamine,

b) käesoleva määruse eesmärkide saavutamise ulatus;

c) käesoleva määruse mõju liidu õigusega kaitstud põhiõigustele;

d) käesoleva määruse mõju seadusi järgivate reisijate reisikogemusele;

e) käesoleva määruse mõju lennundussektori konkurentsivõimele ja ettevõtjate koormusele;

f) ruuterist broneeringuinfo üksustele edasisaadetavate andmete kvaliteet;

g) ruuteri toimivus broneeringuinfo üksuste suhtes.

Esimese lõigu punkti e kohaldamiseks käsitletakse komisjoni aruandes ka käesoleva määruse koostoimet muude asjakohaste liidu õigusaktidega, eelkõige määrustega (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226 ja (EL) 2018/1240, ning et hinnata nendega seotud aruandluskohustuste üldist mõju lennuettevõtjatele, tehakse kindlaks sätted, mida võiks asjakohasel juhul lennuettevõtjate koormuse leevendamiseks ajakohastada ja lihtsustada, ning kaalutakse meetmeid, mida saaks võtta, et vähendada lennuettevõtjatele avalduvat kogukuludest tingitud survet.

5. Lõikes 4 osutatud hindamine hõlmab hinnangu andmist ka sellele, kas ELi-siseste lendudega seotud eelteabe kohustusliku kogumise ja edastamise lisamine käesoleva määruse kohaldamisalasse oleks vajalik, proportsionaalne ja tulemuslik.

6. Komisjon edastab hindamisaruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Andmekaitseinspektorile ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile. Hindamise tulemusi arvestades esitab komisjon asjakohasel juhul Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse muutmiseks seadusandliku ettepaneku.

7. Liikmesriigid ja lennuettevõtjad esitavad taotluse korral eu-LISA-le ja komisjonile lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud aruannete koostamiseks vajaliku teabe. Eelkõige esitavad liikmesriigid kvantitatiivse ja kvalitatiivse teabe eelteabe kogumise operatiivsete aspektide kohta. Esitatud teave ei tohi sisaldada isikuandmeid. Liikmesriigid võivad sellise teabe esitamisest keelduda, kui see on vajalik ja selles ulatuses, milles see on vajalik, ning mitte avaldada konfidentsiaalseid töömeetodeid ega ohustada broneeringuinfo üksuste või teiste pädevate asutuste käimasolevaid uurimisi. Komisjon tagab, et esitatud konfidentsiaalne teave on nõuetekohaselt kaitstud.

Artikkel 45

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda hakatakse kohaldama:

a) seoses eelteabega kahe aasta möödumisel ruuteri töölerakendamise kuupäevast, mille komisjon määrab kindlaks artikli 34 kohaselt, ja

b) seoses muu broneeringuinfoga nelja aasta möödumisel ruuteri töölerakendamise kuupäevast, mille komisjon määrab kindlaks artikli 35 kohaselt.

Kuid:

a) artikli 4 lõiget 12, artikli 5 lõiget 3, artikli 7 lõiget 5, artikli 11 lõiget 5, artikli 12 lõiget 6, artikli 18 lõiget 4, artikli 23 lõiget 2, artikli 24 lõiget 2, artiklit 25, artiklit 28, artiklit 29, artikli 32 lõiget 1, artiklit 34, artiklit 35, artiklit 42 ja artiklit 43 kohaldatakse alates 28. jaanuarist 2025;

b) artiklit 6, artikli 17 lõikeid 1, 2 ja 3, artikli 18 lõikeid 1, 2 ja 3, artiklit 19, artiklit 20, artiklit 26, artiklit 27, artiklit 33 ja artiklit 36 kohaldatakse alates ruuteri töölerakendamise kuupäevast, mille komisjon määrab kindlaks artiklite 34 ja 35 kohaselt.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 19. detsember 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	BÓKA J.